САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

ОРГАН ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАЎ БССР.

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:	ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ	ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ
На 1 месяц — — 70 к.	За радок нонпарэлі насьля тэксту — — — 50 кап.	за 1 дакумант—60 кап.,
« 3 « — — 2 р.	За радок нонпарэлі насярод тэксту — — 1 руб.	за кожны дадатковы—20 кап.
« 6 « — — 4 »	За радок нонпарэлі перад тэкстам — — 1 р. 50 к.	Бесправ. і чырвонаармейцы за 1 дакумант—15 кап., за кожны дадатковы—5 кап.
На 1 год — — 7 »	Сьмешаныя—на 50 проц. даражэй. Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.	Публікацыі ЗАГС'у—5 руб.
Зьмена адрасу—10 кап.		

Падпіска прымаецца ў Кантрагенцтве Друку, ва ўсіх аддзяленьнях Бел. Дзярж. Выдавецтва і ва ўсіх паштова-тэлеграфных канторах.

Абвесткі прымаюцца канторай газэты: Менск, Савецкая, 63. Тэл. № 478

АДРАС РЭДАКЦЫІ—Менск, Савецкая, 63. Тэл. № 478. Тэл. рэдактара—769.

7-ы год выданьня. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА № 87 (1682) Субота, 17-га красавіка 1926 г.

Працоўныя сталіцы Беларусі! Пакажыце прыклад другім гарадом Беларусі: усе—на перавыбары!

Падрыхтоўка 1-га мая.

Пачынаецца падрыхтоўка да 1-га мая. Які характар павінна мець сёлета пралетарскае сьвята і з чаго павінен складацца яго галоўны зьмест?

Зьмест першамайскага сьвята кожны раз вызначаецца ўсімі міжнароднымі палітычнымі абставінамі, становішчам рабочае клясы і яго посьпехамі ў змаганьні за сусьветную пралетарскую рэвалюцыю.

У гэтым годзе міжнародныя палітычныя абставіны гэткія, што лёзунгі міжнароднае пралетарскае згоднасьці, лёзунгі змаганьня рабочае клясы за адзіны фронт барацьбы з пагрозаю новых войн, барацьбы супроць пацыфісцкае маны Лігі Нацый і Лёкарно, і лёзунгі барацьбы за вызваленьне народаў Усходу, становяцца асабліва актуальнымі і павінны быць напісаны на сьцягах дэманструючага пралетарыяту ўсіх краёў.

Другім момантам, які вызначае зьмест першамайскага сьвята павінны стаць задачы гаспадарчага і культурнага будаўніцтва СССР. Асноўнымі лёзунгамі гэтае справы павінны стаць: індустрыялізацыя краю, павялічэньне сацыялістычнага назапашаньня ў нашай прамысловасьці, умацненьне пралетарскае працоўнае дысцыпліны і павялічэньне прадукцыйнасьці працы, рашучае змаганьне за эканомію, далейшае ўмацаваньне саюзу гораду і вёскі на аснове лепшае арганізацыі тавараабароту, кааперараваньне вёскі, арганізацыя вясковае беднаты і ўмацаваньне яе саюзу з серадняком.

Трэба мець на ўвазе, што ўсе гэтыя велізарныя задачы могуць быць выкананы толькі ў тым выпадку, калі ў сацыялістычным будаўніцтве нашага краю возьмуць удзел самыя шырокія колы працоўных.

Сьвяткаваньню першага мая трэба прыдаць строга вытрыманы палітычны характар. Першамайская дэманстрацыя гэта ня нікчэмная прагулка, каб паваліцца. Гэта ёсьць чарговы агляд сталёвых шэрагаў сусьветнае арміі пралетарыяту, арганізаванасьці і гатоўнасьці да далейшае барацьбы. Але гэта не азначае, што з першамайскае дэманстрацыі мы павінны рабіць нейкі сухі казённы парад. Не. Першамайская дэманстрацыя павінна быць прасякнута гэраічнымі настроямі перамогшага пралетарыяту СССР, яна павінна найбольш поўна адбіваць яго веру ва ўласныя сілы і непарушнасьць імкненьня да канчатковае перамогі.

Супадзеньне 1-га мая з пярэдаднем вялікадня абавязуе арганізатараў і кіраўнікоў першамайскага сьвята быць больш асьцярожнымі і ня ўносіць у сьвяткаваньне элемэнтаў антырэлігійнае і антыпапоўскае прапаганды. За першамайскім сьвятам павінны быць захаваны яго палітычны зьмест і значэньне.

Трэба зазначыць усім арганізацыям, якія рыхтуюцца ўзяць удзел у пралетарскім сьвяце, каб яны зрабілі ўсе заходы для папярэджаньня ўсіх выступленьняў, якія могуць абвастрыць рэлігійны фанатызм веруючых. Гэту акалічнасьць асабліва неабходна мець на ўвазе ў вёсцы. Не разгортваючы спэцыяльнае антырэлігійнае прапаганды, трэба зрабіць так, каб удзел найбольш шырокіх колаў у першамайскім сьвяце зьявіўся сам па сабе праціўпастаўленьнем вялікадню.

У часе правядзеньня першамайскага сьвята неабходна зьвярнуць асаблівую ўвагу на скарачэньне залішняе напускное і штучнае ўрачыстасьці і на максымальнае скарачэньне выдаткаў на арганізацыю і правядзеньне сьвята. Лепшым доказам таго, што лёзунг эканоміі, лёзунг ашчадных адносін да кожнае савецкае капейкі запраўды ажыцьцяўляецца, будзе эканомія сродкаў у часе правядзеньня першамайскае ўрачыстасьці.

Крывавыя падзеі на Лене.

(1912—17 IV—1926).

У гісторыі рэвалюцыйнага руху ёсьць даты, у якія адбываліся гістарычныя падзеі, маючыя значэньне ня толькі, як падзеі, здарэньне, ды й толькі, але адыгралі вялізную ролю, як паварот ва ўсім рэвалюцыйным руху.

Падзеі, якія ў красавіку 1912 г. адбыліся на Лене ў далёкай Сібіры, мелі такое вялікае значэньне таму, што пасьля рэвалюцыі 1905—07 г. г. яны былі першай ластаўкай рэвалюцыі, якая паказала, што пралетарыят Расеі не адмовіўся ад барацьбы, што агульная пралетарская згоднасьць жыве ў сэрцы рабочае клясы. Падзеі на Лене ўскалыхвулі расейскі пралетарыят, узрушылі рабочую думку, выклікалі магутны пратэст, які хваляй разьліўся па ўсім абшары ранейшай Расейскай імпэрыі. Пралетарыят паказаў, што яшчэ сулі порах у парахаўніцах, што ён не адмовіўся ад барацьбы, што правы яго правадыр—партыя бальшавікоў на чале з Леніным, якая казала, што рэвалюцыя 1905 году гэта не канец рэвалюцыі, а толькі яе пачатак. Пралетарыят выдзейсьніў словы правадыра: **ён паўстаў, скінуў сваю буржуазею і памешчыкаў, прагнаў замежную буржуазею і наладзіў саюз рабочых і сялян у рабоча-сялянскай рэспубліцы.**

Што ж здарылася 17 красавіка (нов. стылю) 1912 г. на Лене?

Некальki радкоў гісторыі: Ленскае таварыства, якое складалася з некалькіх капіталістаў, мела ў 1912 годзе манаполію золата на Ленскіх прыісках. Карыстаючыся вось гэтай манаполіяй, прыіскавая адміністрацыя ставіла рабочых у немагчымыя ўмовы існаваньня. Трэба таксама мець на ўвазе, што дзякуючы таму, што прыіскі знаходзяцца ў глухім месцы ніколі інспэкцыя праца ў глухім месцы ніколі не заглядала. Цэны на спажывецкія тавары ў крамах (таксама адміністрацыяй) штучна так узвышаліся, што ніякай магчымасьці купляць іх рабочыя ня мелі. Апрача гэтага, грубыя адносіны адміністрацыі да рабочых ды немагчымыя кватэрныя ўмовы не маглі ня выклікаць вялікага абурэньня рабочых, і яны абвясьцілі забастоўку, высунуўшы гэткія патрабаваньні: 8-х гадзінны працоўны дзень, павялічэньне заработку і больш далікатныя адносіны да рабочых. Адміністрацыя, карыстаючыся неабмяжованай сваёй уладай, выклікала войска, якое страляла ў рабочых, якіх было забіта і ранена 400 чал. Трэба адзначыць, што забастоўка ўвесь час (чатыры месяцы) мела вельмі мірны характар. Пасьля растрэлу рабочыя пачалі пакідаць прыіскі і сваім таварышам пісалі: «Мы пакідаем сумную тайгу пасьля чатырохмесячнай барацьбы за палепшаньне сваго горкага жыцьця таму, што не дабіліся праўды». Вось кароткая гісторыя падзей на Лене ў 1912 г.

Чаму гэты растрэл навучыў рабочых?

Што ніякай згоды між буржуазеяй і пралетарыятам быць ня можа што пралетарыят павінен змагацца ня толькі з царом, царызмам і паліцыяй, але і з гаспадаром сваёй фабрыкі, прадпрыемства, з усёй буржуазеяй; што меншавіцкія размовы аб супольнай працы з буржуазеяй ёсьць здрада пралетарыяту:

што шлях пралетарыяту толькі пад кіраўніцтвам бальшавіцкай партыі, што пад яе сьцягам ён пераможа і пабудуе сацыяліст. дзяржаву;

што толькі бальшавіцкая партыя стаіць на варце інтарэсаў працоўных масаў.

Гістарычная праверка люты кастрычнік 1917 году паказала, што пралетарыят усёй ранейшай Расейскай імпэрыі зрабіў добрыя вывады як з рэвалюцыі 1905 году, так і з падзей 1912 году.

Пралетарыят і сялянства СССР, будуючы зараз сацыялізм на тэрыторыі ранейшае Расейскае імпэрыі пад кіраўніцтвам Ленінскай камуністычнай партыі, гэтым самым паказваюць, хто іх верны правадыр, хто стаіць на варце іх інтарэсаў,

ПАДЗЕІ У КІТАІ.

ЛІ-ЧЫН-ЛІН ЗДРАДЗІЎ МУКДЭНУ.

ПЕКІН. Рэйтэр паведамляе, што Чжан-Цзо-Лін загадаў арыштаваць свайго супольніка вайсковага губэрнатара правінцыі Чжылі Лі-Чын-Ліна, абвінаваціўшы яго ў змове з У-Пэй-Фу. Лі-Чын Лін схаваўся на тэрыторыі японскага пасольства ў Цьзянь-Цьзіне.

ЯПОНІЯ ВЫДАЕ СВАЕ ІМПЭРЫЯЛІСТЫЧНЫЯ ПЛЯНЫ Ў КІТАІ.

ТОКІЁ, 15-IV. Асабовы саветнік японскага імпэратара, які быў летась міністрам замежных спраў і японскім паслом у Кітаі, выяжджае 17-га красавіка ў Шанхай і Ханькоу. Водлуг чутак, яму даручана канчаткова замірыць яго старых прыяцеляў—У-Пэй-Фу і Чжан-Цзо-Ліна.

КАНТОНСКІ ЎРАД НЯ ПУСЬЦІЎ У КАНТОН ЧУЖАЗЕМНУЮ КАМІСІЮ.

ПЕКІН. Спэцыяльная камісія з прадстаўнікоў чужаземных імпэрыялістычных дзяржаў аб'яжджае Кітай для абсьледаваньня кітайскае судовае і астрожнае сыстэмы, каб вырашыць пытаньне аб тым, ці трэба дзяржавам адмовіцца ад сучасных прывілеяў для чужаземцаў, якія жывуць у Кітаі. У зьвязку з гэтым, кантонскі ўрад загадаў ня пушчаць камісію ў тыя гарады, на якія распаўсюджваецца ўлада Кантону: Кантонскі ўрад заяўляе, што прывілеі для чужаземцаў, а таксама і нераўнапраўныя ўгаворы павінны быць скасаваны бяз усякага папярэдняга абсьледаваньня.

ЗАБАСТОЎКА Ў ГАНКОНСКІМ ПОРЦЕ ЗАЦЯГВАЕЦЦА.

ПЕКІН. Рэйтэр з Ганконгу паведамляе, што забастоўка партовых грузчыкаў, якая дае вялікія страты ганконскім купцом, наўрад ці ўладзіцца хутка, бо ганконская ўлада адмаўляе ў асноўных патрабаваньнях рабочых: аплаціць за час забастовак і вярнуць бастуючых на ранейшыя месцы.

Народная армія эвакуіруе Пекін.

ПЕКІН 15-IV. **Камандаваньне народнае арміі загадала сёньня пакінуць Пекін, бо У Пэй-Фу не адказвае на пасланыя яму прапановы.** Паведамленьне аб выхадзе з Пекіна народнае арміі выклікала перапуд у горадзе. **Багатыры шукаюць прытулку ў пасольскім квартале,** бо баяцца рабункаў з боку мукдэнцаў, у авангардзе якіх знаходзяцца нячаеўцы.

Чжан-Цзо Лін абяцае не ўваходзіць у горад, калі народная армія дабрахвотна эвакуіруе яго, а застанецца па-за горадам, пакуль будзе канчаткова вырашана пытаньне аб урадзе. Водлуг патрабаваньня гандлёвае палаты, у Пекіне абраны камітэт грамадзян, які будзе часова кіраваць горадам. Большасьць камітэту—прыхільнікі У-Пэй-Фу.

БЕЛАГВАРДЗЕЙСКІЯ БЯСЧЫНСТВЫ ПЕРАД КОНСУЛЬСТВАМ СССР У ШАНХАІ.

ПЕКІН. 10 га красавіка вялікі атрад паліцэйскіх, у большасьці белагвардзейцаў, пераапранутых у цывільнае адзеньне, выстраіўся перад памяшканьнем консульства СССР у Шанхаі. Белагвардзейцы трымалі сябе выклікаюча і аглядалі аўтамабілі, якія прыяжджалі і ад'яжджалі з консульства.

Генэральны консул СССР у Шанхаі Ліндэ паслаў старшыні консульскага корпусу пратэст проці паводзін расейскіх белагвардзейцаў, якія знаходзяцца на службе ў гарадзкім самакіраўніцтве.

Канфлікт у ангельскай вугляпрамысловасьці абвастраецца.

Прамысловцы касуюць ранейшыя ўгаворы з рабочымі.

ЛЁНДАН, 15 IV. На учарашнім чарговым пасяджэньні ўраду абгаварвалася становішча вугольнае прамысловасьці. Пасьля пасяджэньня, Бальдвін меў гутарку з прадстаўнікамі прамысловага камітэту савету прафсаюзаў. Учора ж адбылося супольнае пасяджэньне выканкому саюзу вуглякопаў з прамысловым камітэтам савету прафсаюзаў. **Прамысловы камітэт** ухваліў рэзалюцыю, у якой **пратэстуе проці спробы ўласьнікаў капальняў весьці перамовы з горнарабочымі па асобных акругах, а не ў агульнаангельскім абхваце, абяцаючы дапамагчы вуглякопам.**

У той жа дзень міністр працы гутарыў з уласьнікамі капальняў. Уласьнікі капальняў заявілі, што з прычыны спыненьня ўрадавае субсыдыі 3 га красавіка, яны павінны абвясьціць 16-га красавіка аб скасаваньні існуючых між імі і горнарабочымі ўгавораў з часу спыненьня выдачы субсыдыі.

Выканком саюзу вуглякопаў прапанаваў акруговым арганізацыям горнарабочых не пачынаць ніякіх перамоў з уласьнікамі капальняў аб устанаўленьні заработку па акругах да таго часу, пакуль ня вырашыцца пытаньне наконт згоды з уласьнікамі капальняў у агульнаангельскім абхваце.

Рабочы рух.

Швэйцарская моладзь рыхтуецца паслаць дэлегацыю ў СССР.

БЭРЛІН. У Базэлі адбылося аб'яднанае пасяджэньне прадстаўнікоў сацыялістычнае рабочае моладзі, камсамолу і сэкцыі падмайстэр'яў «Рабочага Саюзу», на якім абгаварвалася пытаньне аб пасылцы дэлегацыі рабочае моладзі ў СССР. Прадстаўнікі ўсіх 3-х арганізацый ухвалілі распачаць энэргічную кампанію за тое, каб у склад швэйцарскае рабочае дэлегацыі ў СССР былі ўведзены таксама і дэлегаты ад рабочае моладзі для азнаямленьня з умовамі жыцьця і быту савецкае моладзі.

ПЕРАМОГА ЗАБАСТОЎШЧЫКАЎ У ФЭРТАМАСЕ

ПАРЫЖ, 15-IV. Забастоўка рабочых гумовае фабрыкі, тэкстыльных і іншых прадпрыёмстваў у Фэртамасе (Францыя) скончылася перамогаю рабочых, якія атрымалі дабаўку ад 2-х з палова да 5-цёх франкаў у дзень.

УДЗЕЛ БУДАЎНІЧЫХ РАБОЧЫХ СССР НА КАНФЭРЭНЦЫІ ІНТЭРНАЦЫЯНАЛУ БУДАЎНІКОЎ.

Швэйцарскі саюз будаўнікоў і дрэваапрацоўнікаў паведаміў ЦК саюзу будаўнікоў СССР аб сваёй афіцыйнай прапанове Гамбурскаму Інтэрнацыяналу будаўнікоў запрасіць савецкі саюз будаўнікоў на канфэрэнцыю Інтэрнацыяналу, якая адчыніцца 23-га чэрвеня ў Лёндане.

Швэйцарскі саюз прапануе ўвьняць на канфэрэнцыі пытаньне аб уваходзе савецкага саюзу будаўнікоў у Інтэрнацыянал.

Міжнародная гаварыльня аб разброеньні.

АНГЕЛЬСКІ ПРАДСТАЎНІК У КАМІСІІ АБ РАЗБРОЕНЬНІ.

ЛЁНДАН, 15-IV. Чэмбэрлен заявіў у палаце вобшчын, што прадстаўніком Англіі ў падрыхтоўчай камісіі аб разброеньні назначан лёрд Сэсіль (ангельскі дэлегат у Лізе Нацый).

Камісія будзе складзена з прадстаўнікоў дзяржаў, якія зьяўляюцца сябрамі Лігі, а таксама з прадстаўнікоў дзяржаў, атрымаўшых запросіны.

Ангельскія аўтаномныя землі не ўваходзяць у гэты лік.

«САЦЫЯЛІСТ» ПОЛЬ БОНКУР ГЛЯДЗІЦЬ НА РАЗБРОЕНЬНЕ ТАК:

ВАРШАВА, 14-IV. Бонкур (адзін з правадыроў францускіх сацыялістаў і прадстаўнік Францыі ў Лізе Нацый) у часе свайго падарожжа па польскіх крэсах затрымаўся ў Лунінцы, дзе сказаў афіцэрам-прыгранічнікам: «**Я надзвычайна рад, што ў вашай асобе магу вітаць і вашых салдат, абаронцаў нашых мірных імкненьняў, якія мне, як сябру францускае дэлегацыі ў Лізе Нацый, так каштоўны.** Будзьце бадзёрымі, бо вы выконваеце тут вялікую задачу. Вы зьяўляецеся найбольш высунутаю на Ўсход абарончаю вартаю Эўропы, спакой якое, разам са спакоем Польшчы, вы трымаеце ў сваіх руках».

* * *

ВАРШАВА. Прадстаўнік Францыі ў Лізе Нацый **Поль Бонкур заявіў журналістам, што мэтаю яго прыезду ў Польшчу было абсьледаваньне аховы польска-савецкае граніцы. Бонкур выехаў у Бэрлін.**

Нямеччына не парывае з Лігаю Нацый.

БЭРЛІН, 15-IV. Нямецкі ўрад згадзіўся на запросіны Лігі Нацый прысланьне прадстаўніка ў камісію па пераглядзе статуту рады Лігі. Урад заявіў, што ўдзел нямецкага прадстаўніка ў працы камісіі ня можа абмежаваць волю дзеяньняў Нямеччыны ў пытаньні аб яе ўваходзе ў Лігу Нацый.

Развой фашызму ў Чэхаславакіі.

ПРАГА. 15-IV. У чэхаславацкіх палітычных колах жвава абгаварваюць нечаканы выезд чэхаславацкага міністра нацыянальнае абароны Стшыбнова на поўдзень лячыцца. Апазіцыя лічыць хваробу Стшыбнова «дыпляматычнаю», зазначаючы на яе сувязь з выкрыцьцём існаваньня пляну абвешчаньня ў Чэхаславакіі дыктатуры, накіраванай, галоўным парадкам, проці камуністаў і нацыянальных меншасьцяў. Друк і палітычныя колы ў апошні час шмат пісалі аб дыктатарскіх замыслах Стшыбнова.

Стшыбноў і яго прыхільнікі разгарнулі значную фашысцкую агітацыю, за што і на іх вельмі нападаў друк, у тым ліку і кааліцыйны. Водлуг чутак, у плянах Стшыбнова замешаны таксама дзеячы нацыянал-дэмакратычнае партыі, частка генэралітэту і вышэйшая бюрократыя. Ёсьць чуткі, што для абвешчаньня дыктатуры мела быць выкарыстана летняя сакольская ўрачыстасьць у Празе.

„СЛАВЯНСКІ САЮЗ" НА ЧАЛЕ З СКШЫНСКІМ.

ВЕНА. Наконт прыезду польскага прэм'ера Скшынскага аўстрыйскі друк піша, што падарожжа выклікана жаданьнем уцягнуць Аўстрыю ў саюз славянскіх дзяржаў, які зараз намячаецца заснаваць.

„ВЫБАРЫ" Ў МАНАРХІІ РЫЗА-ХАНА.

ТЭГЕРАН, 14-IV. З прычыны скаргаў на незаконны ход выбараў і на ўмешваньне мясцовае ўлады ў парадак іх, камісія па наладжваньні выбараў ухваліла часова спыніць выбары.

У апошні час.

Шансы Пілсудзкага на зварот да ўлады ўзрасьлі.

ВАРШАВА. «Кур'ер Польскі» паведамляе. Станіслаў Грабскі (міністр асьветы) заявіў на нарадзе ў старшыні сойму Ратая, што ў інтарэсах аховы і ўзмацненьня кааліцыі ён згодзен пайсьці на ўступкі ў пытаньні аб звароце Пілсудзкага ў армію ў якасьці начальніка гэнэральнага штабу. Калі Пілсудзкі вернецца ў войска, дык вайсковым міністрам будзе назначана грамадзянская асоба.

Радзіч у адстаўцы.

ВЕНА. З прычыны ўсё большых нападак Радзіча на блізкіх да Пашыча радыкальных членаў габінэту Узуновіча, таварыш міністра лясное і горнае прамысловасьці Куюнджыц, міністр сацыяльнае забясьпекі Сімановіч і міністр юстыцыі Дюрычыч падаліся ў адстаўку, тлумачачы яе немагчымасьцю супрацоўніцтва з Радзічам. Прэм'ер Узуновіч папрасіў іх зьмяніць сваё рашэньне, а Радзічу прапанаваў у ультыматыўнай форме падацца ў адстаўку. Міністры-радыкалы спрабавалі ўпэўніць міністраў-харватаў застацца ў урадзе без Радзіча. Некаторыя з міністраў харватаў згадзіліся ня выходзіць у адстаўку, між тым, як міністр гандлю Краяч і міністр зямельнае рэформы Паўло Радзіч разам з Сьцяпанам Радзічам вышлі з ураду.

Новы ўрад Узуновіча ўжо прысягнуў каралю, але вакантныя міністэрскія пасады яшчэ не замешчаны. У югаслаўскіх палітычных колах лічаць становішча ўраду Узуновіча ня моцным. Думаюць, што Узуновіч паспрабуе ўтварыць кааліцыю з славенскай клерыкальнай партыяй Кароста.

Нападкі сэкратара жоўтага Інтэрнацыяналу прафсаюзаў на СССР.

ВЕНА, 8 IV. Гэтымі днямі ў Суботыцы і Новым Садзе (Югаславія) адбыліся рабочыя мітынгі, на якіх сэкратар Амстэрдамскага Інтэрнацыяналу Засэнбах зрабіў прамову, поўную нападак на СССР. Прамова перарывалася выгукамі абурэньня слухачоў. На мітынгу ў Новым Садзе старшыня адмовіў у слове прадстаўнікам незалежных прафсаюзаў, якія ў знак пратэсту пакінулі сход.

Амундсэн вылецеў на паўночнае канцавосьсе.

Апроч Амундсэна, на канцавосьсе ляціць яшчэ 4 экспэдыцыі.

У гутарцы з карэспандэнтам РОСТА вядомы вучоны авіацыі прафэсар Рынмі зазначыў: «Я маю весткі, што экспэдыцыя Вількінса на паўночнае канцавосьсе пацярпела няўдачу. Адзін з самалётаў сыстэмы Токкер разьбіўся. Адзін з лятуноў забіт прапэлерам. Зараз 5 экспэдыцый аднача́сна накіроўваюцца на паўночнае канцавосьсе, з якіх 4 экспэдыцыі на самалётах, а пятая—Амундсэна—на дырыжаблі.

Амундсэн аб пэрспэктывах свайго палёту на канцавосьсе.

ЛЁНДАН, 14 IV. З Осло паведамляюць, што капітан **Амундсэн разам з сваім амэрыканскім падарожнікам Эльсвортам выехалі сёньня ўвечары на Шпіцбэрген.**

Амундсэн заявіў, што нарвэскі ўрад усклаў на яго задачу анэксаваць ад імя Нарвэгіі тэрыторыі, якія могуць быць адшуканы ў часе экспэдыцыі. Водлуг слоў Амундсэна, ён дапаможа амэрыканскаму лятуну Бэрду, які выехал 5-га красавіка з Нью-Ёрку на Шпіцбэрген з намерам дасягнуць паўночнага канцавосься на самалёце. Нарэшце Амундсэн заявіў, што калі «Нарвэгія» павінна будзе зьнішчыцца, дык да кастрычніка - лістапада экспэдыцыя магчыма што ня дасьць аб сабе ніякіх вестак.

Сэсія ЦВК СССР.

Спрэчкі аб бюджэце ў Саюзным Савеце.

МАСКВА. На ранішнім пасяджэньні сэсіі ЦВК 15 красавіка адбыўся абмен думкамі аб дакладах Рыкава і Брыханава і садакладу Куйбышава. Спрэчкі адбываліся паасобна,—у Саюзным Савеце і Савеце Нацыянальнасьцяў.

Т. Шмакаў (Вяцкая губэрня) зазначыў, што мясцом трэба вызначыць дасканальныя крыніцы прыбытку, водлуг якіх яны будуць складаць свае выдатковыя каштарысы.

Т. Кузьняцоў выказаўся за тое, каб абавязаць СНК не пазьней палова ліпеня дасканальна вызначыць асноўныя бюджэтныя правы як усяго Саюзу, так і саюзных рэспублік, перадаўшы іх за зацьверджаньне чарговае сэсіі ЦВК.

Т. Баскакова (сялянка цэнтральнае вобласьці) лічыць правільным, што ў бюджэце больш увагі аддаецца прамысловасьці, чымся сельскай гаспадарцы.

Сябра калегіі НКПС **Халатаў** зазначыў, што транспарт у агульнасаюзным бюджэце займае 33-34 проц., што цалкам адпавядае ўдзельнае вазе яго ў народнай гаспадарцы. Але на транспарце няма таго фінансавага дабрабыту, аб якім зазначалася ў спрэчках, калі сказалі, што, нібыта, з прыбыткаў транспарту можна ўзяць 16 міліёнаў рублёў на датацыі іншым галінам гаспадаркі.

Сябра калегіі Наркамфіну Палюдаў, адзначыўшы, што выступаўшыя прамоўцы прапанавалі некалькі мер, каб выправіць наш бюджэт, сказаў: што зараз мы маем справу толькі з прадукцыйнымі выдаткамі і непрадукцыйным спажываньнем. З гэтае прычыны ў нашых умовах усе падаткі, якія нарэшце будуць выкарыстаны, каб дасягнуць асноўнае нашае мэты—індустрыялізацыі краю—павінны быць прызнаны мэтазгоднымі.

Намесьнік наркома фінансаў РСФСР **Левін** зазначыў, што трэба як мага хутчэй удасканаліць правы саюзных рэспублік па бюджэту, бо набліжаецца час складаньня бюджэту на 1926 27 г., а гэты бюджэт павінен будавацца на аснове пэўных правоў як Саюзу, так і саюзных рэспублік.

Заключныя прамовы т. т. Куйбышава і Брыханава.

Вячэрняе пасяджэньне сэсіі ЦВК СССР 15-га красавіка адбылося пад старшынством тав. Айтакова. На ім т. т. Куйбышаў і Брыханаў зрабілі заключныя прамовы.

У выніку спрэчак т. Куйбышаў адзначае поўную салідарнасьць выступаўшых сяброў ЦВК з тымі пажаданьнямі, якія падала бюджэтная камісія на разгляд сэсіі.

Тав. Брыханаў кажа, што за ўвагі прамоўцаў, выступаўшых у спрэчках наконт крыніц прыбытку ад простага абкладу, мелі характар прыватных папраўак і аднача́сна пацьвярджалі правільнасьць урадавае палітыкі ў гэтай галіне. Пасьля адказу на заўвагі, зробленыя ў спрэчках па асобных артыкулах выдатковага бюджэту, Брыханаў сказаў, што напружанасьць бюджэту вымагае ад краю сурова выканаць падатковыя абавязацельствы і ўсебакова скараціць спажывецкія выдаткі. Гэта дасьць магчымасьць узмацніць наш бюджэт і адрадзіць гаспадарку краю.

Пасьля заключнага слова дакладчыкаў сэсія даручыла бюджэтнай камісіі ЦВК Саюзу выпрацаваць рэзалюцыю аб бюджэце.

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ.

Разгон мітынгу.

У капальні вугольля „Мілавіцы" ў Сасноўцах адбыўся 13-га красавіка агульны сход рабочых, на якім выступаў з прамовай камуністычны дэпутат сойму—Сахацкі.

Некалькі фашыстаў, якія былі на сходзе, пачалі пяяць патрыятычныя сьпевы і перашкаджалі прамоўцы гаварыць. Рабочыя выкінулі фашыстаў са сходу. Тады зьявілася паліцыя і разагнала мітынг.

Справа ўкраінскіх сялян.

У Луцкім акруговым судзе пачаўся 11-га красавіка разгляд справы 8 украінскіх сялян, абвінавачаных у прыналежнасьці да камуністычнай партыі. Да справы заклікана каля 35 сьведак —пераважна агентаў палітычнае паліцыі. На суд прыехаў з Варшавы начальнік дэфэнзывы Снарскі.

Распад арміі.

Партыя «Вызваленьне» ўнесла ў сойм інтэрпэляцыю, у якой зазначаецца, што сваркі «пілсудчыкаў» і „сікорчыкаў» разьбілі ўсю польскую армію на два варожых лягеры. Калі гэтыя сваркі ня спыняцца, то дысцыпліна ў польскай арміі канчаткова развáліцца.

Дэманстрацыя беспрацоўных жанчын.

14-га красавіка адбылася ў Вільні вялікая дэманстрацыя жонак беспрацоўных і беспрацоўных жанчын. Перад магістратам была выдзелена дэлегацыя да старшыні магістрату. Апошні абяцаў выдаваць беспрацоўным жанчынам абеды нараўне з беспрацоўнымі мужчынамі.

З агульнае лічбы 5.320 беспрацоўных у Вільні гэтыя абеды атрымоўвала да гэтай пары толькі 2.100 чалавек.

Розрухі ў Варшаве.

14-га красавіка зноў адбылася ў Варшаве вялікая дэманстрацыя беспрацоўных. Грамада беспрацоўных у лічбе 800 чалавек падышла да „ўстановы пасрэдніцтва працы" і выбіла ўсе вокны. Тое самае зроблена ў «касе хворых». Атрады коннай паліцыі разагналі беспрацоўных, а палітычная паліцыя арыштавала 34 беспрацоўных.

Марацъ аб флёце.

Па ініцыятыве ад'ютанта прэзыдэнта—гэнэрала Заруска́га, у Варшаве ўтворана «таварыства польскага нацыянальнага флёту». Пачынальнікі паставілі сваёй мэтай уцягнуць у сябры таварыства 1 міліён чалавек, абкладаць іх падаткам у 1 злоты ў год і за гэтыя грошы пашырыць лічбы караблёў польскага флёту.

Польскі „Мусаліні".

З Вільні вярнуўся ў Варшаву маршал Пілсудзкі. На Віленскім вакзале вітала Пілсудзкага каля 1000 афіцэраў і вялікія атрады войск. У грамадзе раздаваліся крыкі: **«Няхай жыве польскі Мусаліні»**.

Лесапрамысловы крызіс.

Лесапрамысловы рынак у Польшчы перажывае ў сучасны момант найвялікшы заняпад і даходзіць да 2 пр. даваеннага звароту.

Аднэй з галоўных прычын гэтага заняпаду, як кажуць прамысловыя колы, зьяўляецца польска-нямецкая мытная вайна.

Курс злотага.

На Варшаўскай біржы зноў пачалося хуткае паніжэньне курсу злотага. 13 красавіка плацілі 10 злотых за доляр.

Для падтрыманьня курсу злотага польскі банк выкінуў на біржу 100 тысячаў доляраў. Праз адну гадзіну доляры былі раскуплены.

У БЕЛАЙ ЛАТВІІ.

Катарга і крэпасьць.

У вышэйшай судовай палаце ў Рызе пачаўся 13-га красавіка разгляд справы 19 чалавек, абвінавачаных у прыналежнасьці да камуністычнай партыі.

На лаўцы падсудных 19 чалавек.

Усе абвінавачаныя—фабрычныя рабочыя.

4 месяцы таму назад гэта справа разглядалася ў акруговым судзе, які засудзіў 7 чалавек агулам на 28 гадоў катаргі, а 12 чалавек на 35 гадоў крэпасьці.

Абаронцы абвінавачаных падалі апэляцыю ў судовую палату.

Жалезная руда.

Спэцыяльная камісія па дасьледаваньню геалёгічных багацьцяў выкрыла ў раёне ракі Аа Ліфляндзкая вялікія залежы бурай руды, якая мае ў сабе каля 60 процантаў чыстай жалезнай руды. Гэткія-ж залежы выкрыты каля Лібавы.

У КУЛАЦКАЙ ЛІТВЕ.

Новая фабрыка аэрапланаў.

10-га красавіка адбылося ў Клайпэдзе адчыненьне новай фабрыкі аэрапланаў. Фабрыка пачала вырабляць двуасабовыя аэрапланы новае сыстэмы „Нюпорт".

У хуткім часе адбудзецца першы пробны палёт гэтых аэрапланаў.

Выбарчая кампанія.

Пры сучасных выбарах ў літоўскі сойм выбаршчыкі разьбіліся на вялікую колькасьць новых партыяў і палітычных груповак. Агульная лічба пададзеных сьпіскаў даходзіць да 150.

Паміж імі знаходзіцца сьпісак «рабочых і безьзямельных сялян».

Афрыканская паездка Мусаліні.

Выстрал ангельскае гістэрычкі, які толькі параніў нос правадыра італьянскага фашызму,—пагражаў пакінуць „дучэ" (Мусаліні) ня толькі бяз носу, але і бяз жыцьця. Зьбег выпадкаў зложыўся так, што „дучэ" застаўся і жыў і з носам. Хто мае ў гэтым заслугу: ці інстынктыўны рух самаго Мусаліні ў момант выстралу, ці ўмяшацельства вэнэцыянскага прафэсара Джыордано, які таўхануў у руку страляўшую старушку—гэта ня так важна. Важна, што правадыр італьянскага фашызму застаўся жыў і з носам.

Гэты выпадак, так шчасьліва дзеля яго закончаны, не затрымаў гатаваўшаеся паездкі Мусаліні ў афрыканскія калёніі Італіі, у першую чаргу ў Лівію і Трыполітанію. 8-га красавіка Мусаліні выехаў на панцырным караблі „Кавур" з провадамі іншых ваенных караблёў і гідрапланаў у кірунку Афрыкі. Перад адплыцьцём Мусаліні сказаў прамову да сабраўшыхся на караблі сэкратароў правінцыяльных арганізацыяў. У сваёй прамове Мусаліні з націскам зазначыў, што ён сумысьля хацеў, каб гэтая цэрамонія адбылася на адным з ваенных караблёў, каб сабраўшыяся „маглі аддаць чэсьць нашаму ваеннаму флёту, на якім апіраюцца найлепшыя надзеі на будучыну... Наша доля заўжды была і заўжды будзе зьвязана з Сярэдзіземным морам". Ну чым ня словы быўшага Імпэратара быўшае нямецкае імпэрыі, які таксама заявіў што „будучына Нямеччыны на моры". Пасьля гэтае вільгэльмаўскае заявы Нямеччына пачала сьпешна будаваць ваенны флёт, усё болей і болей разгортываць марскую будаўнічую праграму. Да чаго гэта прывяло—ведама.

Сучасная калянівльная паездка Мусаліні зьяўляецца вялікай дэманстрацыяй, громкаю заяваю італьянскага імпэрыялізму аб яго каляніяльных апэтытах. Фашысцкая Італія нагвалт пнецца да атрыманьня новых калёніяў. У гэтым імкненьні яна падганяецца абставінамі жыцьця: 42 хміліённай Італіі з штогодным прыростам больш 400 000 чалавек цесна на сваёй паўвысьпе, ёсьць шмат „лішняе" насельнасьці, якой трэба даць месца дзеля эміграцыі. Буржуазныя дзяржавы заўжды ў такіх выпадках імкнуцца да захопу новых абшараў ад слабейшых дзяржаў, каб сплавіць туды зьлішак свае насельнасьці. Іначай буржуазея гаспадарыць ня ўмее. Гэтакім жа шляхам хоча ісьці італьянская буржуазея. Эміграцыя ў Злучаныя Штаты вельмі невялікая, у Паўднёвую Амэрыку таксама ня можа адбывацца ў патрэбным абхвапе. Ды ў дадатак выехаўшыя ў Амэрыку зусім адрываюцца ад Італіі, аказваюцца зусім дзеля яе страчанымі. Набыцьцё новае калёніі, ці хоць месца дзеля адплыву лішняе насельнасьці дзе небудзь бліжэй, каб сувязь эмігрантаў з бацькаўшчынай не абрывалася —больш дагодна.

І мы бачым, як на працягу апошніх гадоў фашысцкая Італія кідаецца з аднаго боку ў другі, з адвае камбінацыі ў другую, шукаючы дарогі дзеля свайго імпэрыялізму. Галоўныя кірункі два: за Балканы і ў Афрыку. На Балканах у сучасны момант найбольшы ўплыў мае Францыя. Трэба яе адтуль выбіць, трэба наогул падарваць значэньне Францыі. Гэтым і можна вытлумачыць як чуткі аб тым, што два гады таму назад Мусаліні прапанаваў Нямеччыне саюз процік Францыі, таксама і чуткі аб розных процьфранцузкіх камбінацыях з Англіяй і Гішпаніяй. Перагаворы з Чэмбэрленам у Рапальлё і вельмі дагодныя ўмовы сплаты італьянскага доўгу Англіі, паказваюць, што добрая доля праўды ў гэтых чутках ёсьць. Таксама і з чуткамі, што за сьпіною Бразіліі, сарваўшае сакавіковую сэсію Лігі Нацыяў, стаялі ня толькі Злучаныя Штаты, але і Італія.

Каб скіравацца на Балканы, фашысцкай Італіі трэба забясьпечыць сябе з поўначы. У эўрапейскім друку перадаюцца чуткі, што перад Лёкарнскаю ўмоваю фашысцкі ўрад прапанаваў Нямеччыне не перашкаджаць аб'яднаньню з ёю Аўстрыі, калі Нямеччына забясьпечыць паўночную італьянскую граніцу і ня будзе перашкаджаць Італіі на Балканах. Нямецкі ўрад адмовіўся ад гэтых гранічных гутарак па фармальных прычынах дзеля адсутнасьці ў сучасны момант нямецка італьянскае граніцы.

Сколькі-небудзь значна падарваць значэньне Францыі не ўдалося, забясьпечыцца ад поўначы шляхам умовы з Нямеччынаю—таксама. Цяпер фашысцкая Італія хапаецца за каляніяльную справу. Італія хоча атрымаць у Афрыцы новую калёнію. Старадаўныя (яшчэ даваенныя) лятуценьні аб французкім Тунісе так і застаюцца лятуценьнямі. Застаецца надзея на „мандацік" ад Лігі Нацыяў на якую небудзь з быўшых нямецкіх калёніяў. Але на іх прэтэндуе цяпер і Нямеччына. Такім чынам і тут Італія спатыкае на шляху сваіх дамаганьняў нямецкую перашкоду. Гэта таксама тлумачыць рэзкасьць апошніх проціпямецкіх выступленьняў Мусаліні.

Што выйдзе з каляніяльных дамаганьняў фашысцкае Італіі—яшчэ невядома. У кожным разе афрыканскае падарожжа Мусаліні высоўвае іх у першы рад міжнародных пытаньняў. А ваенны флёт, на якім хоча абаперці свае „надзеі" фашысцкі дыктатар зьяўляецца вялікаю пагрозаю справе міру, як гэта паказала ўжо крывавая практыка нядаўнае сусьветнае бойні.

М. С.

Маленькі фэльетон.

„ЗБАЎЦА БАЦЬКАЎШЧЫНЫ".

Старшыня кулацкае партыі „Пяст" — Вітас заявіў прадстаўнікам друку, што толькі моцная рука цэнтраправіцовага ўраду патрапіць наладзіць гаспадарчае і палітычнае жыцьцё Польшчы. (З польскіх газэт).

Пасьля нарады аб утварэньні новага ўраду правадыры «хадэкаў», «эндэкаў» і яшчэ некалькіх «дэкаў» сабраліся ў памяшканьні Вітаса дзеля замацаваньня вынікаў нарады.

Пачалося адразу з „тостаў". Першым выступіў Вітас:

— Шаноўныя панове! Мы сабраліся сюды, каб яшчэ раз падкрэсьліць нашую супольную згоднасьць у справе рэфармаваньня дзяржаўнага кіраўніцтва нашае каханае бацькаўшчыны. Усялякія какэтаваньні з лявіцаю павінны быць пакінуты.

Рашучая палітыка „моцнай рукі" правых партыяў і цэнтру ў канцы канцоў пераканае нават нашых палітычных супраціўнікаў, што толькі моцны нацыянальны ўрад патрапіць перамагчы беспрацоўе і гаспадарчы занапад Польшчы.

Далоў кааліцыйны ўрад!

Няхай жыве новы нацыянальны ўрад і яго аснаўны лягер—«Пяст» і «правіца».

Віват! Віват! Віват!...

Прамова Вітаса закончылася гучным віватам, воплескамі і замацавалася келіхамі «кмінуўкі», «перцуўкі» і іншымі прадуктамі «хатняга вырабу».

У другім «тосьце» правадыр „эндэцыі" горача дзякаваў гаспадару за яго „старапольскую гасьціннасьць" і прарочыў яму вялікую будучыну на чале новага ўраду.

Тосты чаргаваліся адзін за другім.

Багата сэрвізаваны стол замацоўваў веру ў лепшую будучыну.

Калі ўрачыстасьць была ў самым распале і палова гасьцей ужо ледзьве трымалася на крэслах, «хадэцкі» лідэр запрапанаваў выпіць за здароўе невядомага, але з вялікім нецярпеньнем чаканага „круля польскага".

Гучнае «віват» было адказам на гэтую прапанову. Келіхі яшчэ раз выпаражніліся.

Ледзьве трымаючыся на нагах, сэнатары цалаваліся і аблівалі адзін аднаму тлустыя і запляваныя бароды.

Вітасу нешта забалела галава. Ён падышоў і сеў каля вакна.

Веснавае сонейка лашчылася на яго твары і пранікала ў мазгі.

Вітас апусьціў галаву на падваконьнік і забыўся...

На вуліцы адчувалася нейкае сьвята. Вялікія грамады людзей у сьвяточных вопратках хадзілі па вуліцах і сьпявалі патрыятычныя сьпевы.

Раптам паказалася грамада рабочых з лагоднымі ўсьмехамі на вуснах.

Некалькі рабочых нясьло вялікі лёзунг:

„Далоў 8 хгадзінны дзень працы. Хочам працаваць 10 гадзін!...

Шмат прафэсыянальных арганізацыяў з гэткімі-ж лёзунгамі напоўнілі вуліцу.

Вось прайшла дэлегацыя дэпутатаў сойму. Беларускія, украінскія і нямецкія дэпутаты хадзілі, абняўшыся з «хадэцкімі» і «эндэцкімі» дэпутатамі і ўсе разам пялі: „Не жуцім земі, сконд наш руд" і г. д.

Паказалася грамада камуністаў з дэпутатамі Варскім і Сахацкім на чале. Несьлі яны лёзунг з надпісам:

«Паночкі дарагія, пасадзіце нас у турму».

Гукі вайсковае аркестры ўрэзаліся ў паветра. Прайшло некалькі вялікіх вайсковых атрадаў.

Раптам... на белым кані паказаўся—ён...

Круль польскі.

Лёгкім трушком ехаў ён сярод сьвіты гэнэралаў і сонейка грала на яго срэбнай касцы.

Гучныя крыкі грамады пакрылі гукі аркестры. Цэлы дождж кветак абсыпаў дарогу. Радасьці народнай ня было канца.

Вось паказаўся на шэрым у яблыках кані ён сам—правадыр польскага сялянства — збаўца бацькаўшчыны — дэпутат Вітас...

Грамада ўся стала на калені.

«Няхай жыве наш збаўца!»

«Няхай жыве Вітас!»

Шмат народу страціла прытомнасьць ад вялікае радасьці і расчуленьня.

Прыгожыя кабеты кідалі з бальконаў на яго пучкі кветак... Конь Вітаса быў увесь абсыпаны кветкамі.

Некалькі вялікіх пучкоў стукнула Вітасу па галаве і ён... прачнуўся.

Па вуліцы праходзіла вялікая дэманстрацыя беспрацоўных і ў вокны, дзе ціха драмаў «збаўца бацькаўшчыны», ляцелі кветкі варшаўскага бруку —каменьні.

Юлік.

Весткі адусюль.

Галадоўка ў котбускім астрозе спынілася.

БЭРЛІН. Начальства астрогу у Котбусе адмяніла рэпрэсыўныя меры процi галадуючых і аднавіла палёгкі. З гэтае прычыны вязьні спынілі галадоўку.

Вялікае разводзьдзе ў Іраку.

ЛЁНДАН. Нябывалы разьліў рэчкі Тыгру пагражае разводзьдзем сталіцы Іраку Багдаду. Вада зьнесла дамбу каля каралеўскага палацу. Палац эвакуіраваны.

У Саюзных Рэспубліках.

На Усесаюзнай нарадзе Вышэйшых Саветаў Народнай Гаспадаркі.

Роля і значэньне прыватнага капіталу ў гаспадарцы СССР.

На ўсесаюзнай нарадзе прэзыдыумаў ВСНГ 15-га красавіка тав. Гінзбург зрабіў даклад аб ролі і значэньні прыватнага капіталу ў народнай гаспадарцы СССР. **Агульны разьмер прыватнага капіталу ў СССР, апроч саматужнае прамысловасьці, можна вызначыць прыблізна ў 600—700 міліёнаў рублёў.** Асноўнымі заняткамі прыватніка зьяўляецца гандаль, на долю якога прыпадае больш палавіны значнае сумы. У галіне фабрычна-заводзкай прамысловасьці прыватны капітал складае, апроч канцэсій, 50—60 міліёнаў рублёў. **Трэба выявіць усе магчымасьці накіраваньня прыватнага капіталу ў галіну вытворчасьці.** Можна больш менш беспамылкова ўстанавіць, што **ў абсалютных разьмерах прыватны капітал расьце.** Прыватны капітал згуртоўваецца таксама на асобных частках гаспадарчае працы; цэнтралізуюцца значныя грашовыя сродкі ў руках некаторых асоб і прадпрыемстваў. **Пытаньне аб тым, як можна выкарыстаць прыватны капітал, можа быць вырашана толькі на асновах уважлівага вывучэньня яго ролі і значэньня ў агульна-народнай гаспадарцы.**

Водлуг прапановы Дзяржынскага, нарада прыняла даклад Гінзбурга да ведама.

Схэма рэарганізацыі ВСНГ СССР.

Усесаюзная нарада прэзыдыумаў ВСНГ на вячэрнім пасяджэньні 15-га красавіка, заслухаўшы даклад Пятакова аб рэарганізацыі ВСНГ СССР, ухваліла ў асноўным пададзеную схэму рэарганізацыі цэнтральнага апарату ВСНГ. У трохмесячны тэрмін будзе склікана нарада ўстаноў ВСНГ па пытаньні аб узаемадачыненьнях між ВСНГ СССР і рэспубліканскімі ВСНГ, а таксама між апошнімі і абласнымі саветамі народнае гаспадаркі.

ТАВ. КАБАКЧЫЕЎ ПАВІНЕН БЫЦЬ ВЫЗВАЛЕНЫ.

Адозва МОПР'у.

МАСКВА, 13 IV. Выканком МОПР'у заклікае ўсіх сяброў МОПР'у і працоўных усіх краёў патрабаваць вызваленьня нядаўна арыштаванага ў Баўгарыі Кабакчыева і дазволу вольна выехаць яму з Баўгарыі, бо «воля» Кабакчыева пад аховаю ўраду Ляпчава нясе яму абавязковую сьмерць ад кулі фашыста, бандыта ці наёмнага забойцы, або няўхільны новы арышт і зноў доўгія гады астрогу.

Колькі здадзена с-г. падатку.

На 1-га красавіка здадзена сельскагаспадарчага падатку па Саюзу 220 з палоааю міліёнаў рублёў (93 проц. гадавога пляну). Поўнасьцю здалі падатак Туркменістан і Беларусь; РСФСР здала 94 проц., Украіна—85 проц.

З прычыны таго, што тэрмін узносу падатку скончыўся, Наркамфін СССР загадаў мясцом сабраць падатак з нядоімкаў, ужыўшы ўсе законныя меры.

Выйгрышы ў пятым тыражы 2-е выйгрышнае пазыкі.

У пятым тыражы другое выйгрышнае пазыкі ў Кіеве будуць браць удзел 15 сэрый аблігацый; сума выйгрышаў застаецца ранейшая: адзін выйгрыш будзе прыпадаць не на 2.139 нумароў, як раней, а на 1.641. Такім парадкам магчымасьць выйграць павялічваецца на 33 проц.

Савецка-эстонска-фінская канфэрэнцыя.

У Маскве распачалася праца савецка-эстонска фінскае канфэрэнцыі па пытаньнях Фінскае затокі.

Чыгуначная катастрофа каля ст. Сінельнікава.

КАЦЯРЫНАСЛАЎ. 15 красавіка каля 12 гадз. дня каля ст. Сінельнікава пацярпеў крушэньне паштовы поезд № 3, які ішоў з Растову ў Кіеў. На месцы катастрофы застаўся цягнік, які зваліўся пад адхос, і 2 разьбітых вагоны—паштовы і багажны. Зьлёгкага пацярпеў мяккі вагон. Пры катастрофе пацярпела 8 чалавек з паязнога пэрсаналу; забіт багажны кандуктар Найдзёнаў, цяжка паранен загадчык паштовага вагону Абрамаў, іншыя ж пацярпеўшыя лёгка паранены. Пасажыры атрымалі лёгкія ўшыбы. Багаж і каштоўнасьці, якія знаходзіліся ў разьбітых вагонах, выратаваны. У 10 гадз. вечара рух быў адноўлены, і поезд пашоў у Кіеў. Прычыны катастрофы не ўстаноўлены. На месца прыехала сьледчая камісія.

Стан засеваў на поўдні Украіны.

АДЭСА, 14 IV. Водлуг вестак з мест, становішчу засеваў, як ярыны, так і азіміны, не пагражае небясьпека, незважаючы на высокую тэмпэратуру. На полі прыкмячаюцца шкодныя расьліны. Ня гледзячы на ваганьні тэмпэратуры і досыць частыя дажджы, весенавая палёвая праца ў разгары.

Злучэньне Сахаліну з сушаю.

ХАБАРОЎСК, 15-IV. Сёньня на канфэрэнцыі па вывучэньню вытворчых сіл краю прафэсар Палавінкін выступіў з дакладам аб злучэньні Сахаліну з сушаю. Ён зусім адхіліў байкі аб тым, што адбудаваньне заставы зьменіць клімат прымор'я ў шкоду Японіі. Упяршыню думка аб злучэньні Сахаліну з сушаю ўзьнялася царскім камандаваньнем Уладывастоцкае крэпасьці са стратэгічнаю мэтаю, нібыта, пазбавіцца ад туманаў.

Савецкая ўлада ставіць сабе задачы эканамічнага характару—вываз, галоўным парадкам, багацьця нетраў краю.

Канфэрэнцыя згадзілася з вывадамі дакладчыка, што ніякае халоднае плыні ў Татарскай пратоцы няма, а пабудаваньне заставы, якая павінна злучыць Татарскую пратоку з сушаю, не адаб'ецца на клімаце.

Рост дабычы фасфарыту.

ЯГОРАЎСК. Ягораўскія фасфарытныя капальні сёлета значна пашыраюць здобыч. Прыладжваюцца новыя машыны дзеля мліва фасфарытнага каменьня ў муку. Летась здабыта блізка 400.000 пудоў фасфарытнага каменьня. Сёлета мае быць здабыта 850.000 пудоў.

Башкірыя перайшла на тарфяны апал.

УФА, 15-IV. Шмат якія гаспадарчыя ўстановы Башкірыі ўводзяць у сваіх прадпрыемствах тарфяны апал. Хлебапрадукт эксплёатуе тарфянікі, якія знаходзяцца ў Тапорнінскай воласьці, Уфімскага кантону. У год здабываецца ім блізка 1.000 куб. сажняў торфу на апал сваіх паравых млыноў. Беларэцкая горная акруга таксама карыстаецца тарфяным апалам. «Башэлектракатод» будзе апальваць торфам новую электрастанцыю — Тапорніно. Водлуг даных абсьледаваньня, Башкірыя мае на працягу 45.190 гэктараў 1.148.493.000 куб. мэтраў запасу торфу. Гэтым торфам забясьпечваецца апал усяе гаспадаркі Башкірыі амаль што на 60 гадоў. Тарфяныя багацьці Башкірыі ацэньваюцца ў 11.484.930 рублёў.

Новая партыя трактараў.

Управа дзяржаўнага гандлю ў Навարасейску атрымала 3.884 трактары і 3.470 плугоў з запаснымі часткамі, якія ўжо пасланы па раёнах. 1.137 трактараў накіравана на Паўночны Каўказ, 504—у Узьбекістан.

Трактарызацыя Разанскае губ.

РАЗАНЬ, 14-IV. Разанскі аддзел дзяржаўн. сельска-гаспадарчага складу набыў для паветаў 34 трактары сыстэмы «Фордзон». Кожны трактар з запаснымі часткамі і правозам каштуе 1.800 рублёў.

Засеў ярыны на Паўночным Каўказе.

РАСТОЎ-ДОН, 15-IV. З прычыны частае зьмены надвор'я затрымаўся засеў. Ярына яшчэ ня ўзышла. У некаторых акругах засевы нават не распачаліся. Умовы сёлетняе вясны вымагаюць пашырыць плошчу засеву засуха-трывалых культур. Становішча азіміны яшчэ ня выяўлена.

Аб рэарганізацыі сэкратарыятаў АВК.*)

Сэкратарыят АВК са сваімі функцыямі да гэтага часу слаба спраўляўся па тэй прычыне, што пры ім ня было выдзелена арганізацыйнай часьці са спэцыяльнай асобай на чале яе. Сэкратар АВК, згодна палажэньня аб сэкратарыятах, фактычна выпаўняе падвойную працу: з аднаго боку ён зьяўляецца загадчыкам аддзелу выканк. (адміністрацыйна-арганізацыйныя функцыі), а з другога—ён зьяўляецца адказным, і пры існуючым штаце—у вельмі значнай ступені, тэхнічным сэкратаром прэзыдыуму АВК. Другая галіна—гэта ёсьць выпаўненьне функцыяў прэзыдыуму АВК, запаўняе амаль ня ўсе рабочыя гадзіны сэкратара АВК, і такім чынам, праца чыста спэцыфічная свайго аддзелу адсоўваецца на другі плян. Сэкратарыят АВК патрабуе, бязумоўна, рэарганізацыі. Але якой? Ва ўсякім выпадку ня гэткай, якой раіць т. Хацкевіч. Утварэньне быўшага аддзелу ўпраўленьня, толькі фармальна пад другой назвай. «Адміністрацыйна-арганізацыйнага» — ні ў якім выпадку дапусьціць нельга. Стварэньне адміністрацыйна-арганізацыйнага аддзелу ў акругах носіць чыста наркамунутсправаўскую тэндэнцыю, гэта фактычна азначае першы крок пасьля якога павінна стаць і пытаньне непатрэбнасьці арганізацыйнага аддзелу пры сэкратарыяце ЦВК, бо пры памянёным мэтадзе пабудаваньня аргаддзел сэкратарыяту ЦВК ня будзе мець сваіх органаў на мясцох, і ён нехаця стане перад фактам скарачэньня сваей дзейнасьці. З гэтым згадзіцца ніяк нямосна. Трэба імкнуцца да выжыцьця паралелізму з боку цэнтральных органаў.

Для гэтага патрабуецца паступовае пашырэньне функцыяў аргаддзелу ЦВК і скасаваньне гэткіх у НКУС. Органам, ведаючым арганізацыйнай працай, павінен з часам стаць выключна аргаддзел ЦВК. Справай НКУС зьяўляюцца адміністрацыйныя функцыі. Пры савецкай сыстэме гэта можна ажыцьцявіць у поўнай меры.

Адсюль трэба перайсьці далей і да акругаў. Сэкратарыят АВК павінен застацца ў такім выглядзе, як ён ёсьць. Але ад яго трэба забраць толькі адміністрацыйныя функцыі. Пры сэкратарыяце АВК арганізуецца арганізацыйная частка на чале і загадчыкам гэтай часткаю. Старшынёю акрпляну застаецца паранейшаму нам. старшыні АВК. Далей пры акрвыканкомах арганізуецца адміністрацыйныя аддзелы, куды ўваходзяць: міліцыя і крымінальны вышук, і адміністрацыйна-юрыдычная частка, забраная ад сэкратарыяту АВК. Нанова арганізаваны адміністрацыйны аддзел будзе знаходзіцца пад ведамам НКУС, сэкратарыят жа АВК павінен цалкам перайсьці пад непасрэднае кіраўніцтва аргаддзелу ЦВК. Стварэньне аргаддзелу, як самастойнага, пры АВК немэтазгодна, бо сэкратарыят АВК заўсёды будзе займацца арганізацыйнай працай; гэта ад яго чыннасьці пры якіх бы то ні было рэарганізацыях неад'емлёма, бо надта блізка стаіць ён да прэзыдыуму АВК. Такім чынам, пры стварэньні самастойнага арганізацыйнага аддзелу пры АВК можа атрымацца толькі паралелізм ужо акруговага масштабу.

Сэкратар Бабруйскага АВК ЛІБМАН.

*) У парадку абгаварваньня.

Кампанія распаўсюджаньня газэты „САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ"

(З 20-га САКАВІКА ПА 5-ае МАЯ 1926 г.).

Вясковае настаўніцтва і газ. „Сав. Беларусь".

Газэта «Сав. Беларусь» па свайму зьместу і напрамку зьяўляецца газэтай з вельмі вялікай арыентацыяй на вёску. Пашырэньне яе тут павінна быць значнае. Адным з спосабу гэтага пашырэньня лічу актыўны ўдзел вясковага настаўніцтва і працаўнікоў хатчытальняў. Ніхто так дакладна ня зможа ўясьніць селяніну аб патрэбнасьці тэй ці іншай газэты, як настаўнік.

На вялікі жаль, далёка ня ўсе настаўнікі выпісваюць «Сав. Беларусь» самі. А гэта мо' служыць, да некаторай ступені, прычынай адсутнасьці газэты і сярод сялян. Маё пажаданьне будзе такое:

1) Кожны настаўнік з 1-га мая г. г. павінен стаць падпісчыкам газ. „Сав. Беларусь».

2) Стаць яе карэспандэнтам.

3) Знайсьці ў сваёй вёсцы падпісчыкаў.

Адносна самай газэты трэба сказаць, што газэта чытаецца лёгка і панятна. Добра было-б пашырыць «Аддзел асьветніка". У сувязі з распрацоўкай 10-ці гадовай школьнай сеткі, увядзеньня ўсеагульнага і абавязковага навучаньня, розных досьледаў у школах за бягучы вуч. год, падрыхтоўкі да будучага—усё гэта ня было-б лішнім высьвятляць у газэце «Сав. Беларусь» як можна шырэй. **П. Брыцька.**

Эканамічнае і прававое становішча настаўніка.

(Да II-га ўсебеларускага настаўніцкага зьезду).

Тая пэнсія, якую цяпер атрымлівае настаўнік, яшчэ ня зусім здавальняючая. Умовы працы настаўніка патрабуюць яшчэ шмат большага палепшаньня яго матар'яльнага становішча.

Цяпер настаўнік II-га камплекту вясковай школы непагранічных раёнаў атрымлівае ў месяц 33 р. 12 к., а гарадзкі—I-га канцэнтру сямёхгадак—40 руб. Ці магчыма за гэтыя грошы пражыць настаўніку з сям'ёй, часта ня маючы кватэры, апалу і г. д. Адказ, бязумоўна, можа быць толькі адмоўны. І ня дзіва, што з 280 асьветнікаў гор. Менску і Менскай акругі, прайшоўшых кантрольна-ўрачэбную камісію, выявілася, што больш 50 проц. з іх інваліды, якім ня сёньня, дык заўтра патрэбна будзе пакінуць працу.

Цяжкія часы эканамічнага мінулага, упартая штодзённая праца дарэмна для настаўніка не прайшлі.

Але ўсё-ж-такі, ня гледзячы на такое становішча, цяпер настаўнік хоць трохі ўздыхнуў павольней. Ужо няма гнятучай думкі аб куску чорнага хлеба на заўтрашні дзень і ўжо, хоць з вялікай нацяжкай, настаўнік паступова пачынае здавальняць свае культурныя запатрабаваньні праз здабыццё неабходнай літаратуры.

Разам з палепшаньнем матар'яльнага становішча настаўніка паступова палепшаецца яго і прававое становішча. Ужо на мясцох адчуваюць, што настаўнік—гэта надзейны памоцнік савецкай улады ў яе будаўніцтве. Але побач з гэтым назіраюцца выпадкі, якія сьведчаць, што яшчэ ня зусім добра ў нас стаіць з гэтым справа на мясцох.

Хоць мэтады «камандаваньня» ўжо даўно асуджаны камуністычнай партыяй і савецкай уладай, але ўсё ж такі і цяпер на мясцох яшчэ здараюцца такія выпадкі, якія нічога супольнага ня маюць з палітыкай камуністычнай партыі і савецкай улады. Возьмем хоць бы, напрыклад, перэўкамплектаваньне школ у пачатку бягучага вучэбнага году. Якіх толькі матываў некаторыя «шчырыя» адміністратары ня высоўвалі к перакідцы настаўніка: і зажыўся (мае карову, сьвіньню), на гурток на станцыю ня ходзіць за некалькі вёрст (хоць у яе ёсьць малое дзіця), муж з жонкай у аднэй школе ня маюць права працаваць і г. д. Ды ці мала было матываў к пераводам?!. І вось тут цікава. Ня толькі адміністрацыя хацела паказаць, што «я—начальства», але і некаторыя саюзныя ўстановы ў гэтым пытаньні хацелі праявіць сваё начальніцкае «я». Замест таго, каб абараняць правідловыя запатрабаваньні настаўніка, яны яшчэ самі актыўна прымалі ўдзел у гэтых нясураўных перакідках.

Мы цяпер жывём на цьвёрдым каштарысе, штатам. А ёсьць выпадкі, дзе за кошт скарачэньня аплаты працаўнікоў пашыраюць штаты, ці за кошт настаўнікаў другіх камплектаў адчыняюць аднакамплектныя школы з меншай аплатай.

Назіраюцца цяпер яшчэ і такія выпадкі, што ў імкненьні мясцкомаў абараняць правы асьветніка бачаць склокі, наўжычываюць.

І яшчэ выпадкі. Настаўніцы патрэбна ісьці ў дэкрэтыўны водпуск, а ёй заяўляюць: „Намесьніка няма, пачакайце, прышлём". І шлюць. Прысылаюць тады, калі ўжо на сьвет «новы намесьнік» зьявіцца.

Наогул кажучы, яшчэ прыходзіцца нам сустракаць выпадкі „пампадураўшчыны", хоць з кожным часам іх становіцца ўсё менш і менш.

На што ж мы цяпер павінны зьвярнуць увагу?

Першае: па меры паднясцця эканамічнага становішча нашай гаспадаркі, абавязкова патрэбна паляпшаць і матар'яльнае становішча настаўніка, бо, як ужо сказана вышэй, гэта становішча настаўніка яшчэ патрабуе шмат лепшага.

Другое: канчаткова зьнішчыць на мясцох існуючыя перажыткі „камандаваньня". Патрэбна стварыць для настаўнікаў, асабліва на мясцох, такія ўмовы працы, каб ён у сваёй штодзённай працы сустракаў давер'е, маральнае падтрыманьне, а не трэціраваньне, падазронасьць.

Мы павінны рашуча зьнішчыць усё тое, што нэрвуе настаўніка, што перашкаджае настаўніку працаваць.

Другі настаўніцкі зьезд у сваёй працы павінен будзе гэтаму пытаньню аддаць значную ўвагу. **Ц. Мельнік.**

Тарфяная справа ў БССР.

Тарфянікі Беларусі могуць здаволіць патрэбы жыхарства, прамысловасьці і чыгунак на 300 гадоў.—У бягучым годзе на пашырэньне тарфяных распрацовак адпускаецца 35 000 руб.—1,5 куб. саж. торфу замяняе 1 куб. саж. бярозавых дроў.—Шкляная прамысловасьць пераходзіць на тарфяны апал.—Улетку будзе арганізавана 100 таварыстваў для распрацоўкі торфу.

Да апошняга часу тарфяной справе аддавалася вельмі мала ўвагі, хоць у Беларусі ёсьць вялізарныя запасы торфу. Згодна прыблізнага падліку, запасы торфу могуць здаволіць патрэбы нашага жыхарства, прамысловасьці і чыгунак на 300 гадоў.

У даваенныя часы пачалі ўжо аддаваць распрацоўцы торфу некаторую ўвагу. Так, у Менскай і Слуцкай акрузе здабывалася тады 100-200 куб. саж. торфу ў год.

Пасьля вайны, у зьвязку з крызісам апалу, на тарфяныя распрацоўкі была зьвернута ўвага.

У бягучы час Наркамзем і жыхарства аддае ўжо шмат увагі распрацоўцы торфу. У гэтым годзе па бюджэту адпускаецца 35.000 руб. на тарфяную справу, а летась было адпушчана толькі 300 руб. Гэтыя сродкі адпускаюцца: на падлік тарфянікаў, на выяўленьне магчымасьцяў пераходу нашае прамысловасьці на тарфяны апал і на кіраўніцтва рацыянальнаю распрацоўкаю торфу.

Каб папулярызаваць тарфяны апал, сёлета будуць арганізаваны паказаўчыя пункты, дзе жыхарства пазнаёміцца з рацыянальнаю распрацоўкаю торфу і з тым, як скарыстоўваць пад культуры распрацаваныя вучасткі.

Для прадстаўнікоў тарфяных таварыстваў Наркамзем арганізуе ў Менску курсы, якія падрыхтуюць нізавых кіраўнікоў тарфяных распрацовак.

Галоўная праца Наркамзему Беларусі ў галіне тарфяных распрацовак —прапаганда сярод сельскага і местачковага жыхарства тарфянога апалу, а таксама арганізацыя тарфяных таварыстваў.

Каб паказаць, што торф можа з посьпехам канкураваць з дрыўмі, даволі зазначыць, што 1,5 куб. саж. торфу замяняюць 1 куб. саж. бярозавых дроў. 1 куб. саж. дроў каштуе селяніну прыблізна 30 руб., а 1 куб. саж. торфу—толькі працы на здобыч торфу.

Ня меншае значэньне торф мае і для нашай прамысловасьці. Адсутнасьць каменнага вугалю і нястача дроў ставіць перад прамысловасьцю пытаньне аб пераходзе на тарфяны апал. Зразумела, торф для фабрык павінен здабывацца машынамі. Наступныя лічбы паказваюць зацікаўленасьць прамысловасьці ў тарфяным апале: у 1920 годзе для прамысловасьці было здабыта торфу 500 куб. саж., у 1921—2000 к. с., у 1922—5000 к. с., а ў 1925—ужо 7000 к. с.

У гэтым годзе Менская электрастанцыя і некаторыя шкляныя гуты цалкам пераходзяць на тарфяны апал.

Да бягучага часу арганізавана 10 таварыстваў для распрацоўкі тарфянікаў, а ўлетку будзе арганізавана яшчэ каля 100 таварыстваў.

Калі дадаць, што, апроч скарыстаньня торфу, як апалу, торф можна скарыстоўвацца для разнастайных патрэб сельскае гаспадаркі (падсьцілка для жывёлы, угнаеньне, будаўнічы матар'ял і г. д.), дык стане зразумелым, што тарфяною справаю варта шырока зацікавіцца.

Л.

У САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ.

Падрыхтоўка настаўніцтва да II усебеларускага зьезду.

(Астр.-Гарадок, Меншчына).

11 красавіка адбыўся агульны сход настаўнікаў нашага райёну. На парадку дню стаяла пытаньне аб задачах II усебеларускага настаўніцкага зьезду.

У спрэчках прамоўцы зазначылі, што пастановы першага зьезду аб правядзеньні настаўніцтвам усіх мерапрыёмстваў камуністычнае партыі і савецкае ўлады на вёсцы настаўнікі выпаўнялі. У сучасны момант, калі ідзе клясавае разьмежаваньне вёскі, калі кулак імкнецца захапіць бедняка і серадняка пад свой уплыў, вясковы асьветнік яшчэ больш павінен будзе павесьці барацьбу проці кулацкага элемэнту на вёсцы. Але формы і мэтады гэтае грамадзкае працы настаўніка нам скажа II зьезд і тады больш рашуча зможам узяцца за справу палепшаньня вясковага жыцьця як з боку ўздыму агульнага ўзроўню культурнага разьвіцьця сялянства, таксама і савецкага будаўніцтва.

Далей сход выказаў ганьбу тае частцы інтэлігэнцыі, якая да гэтага часу яшчэ ня вызвалілася ад буржуазнае ідэалёгіі. У такім напрамку была прынята рэзалюцыя. Пасьля гэтага былі выбраны 2 настаўнікі з далёкіх вёсак, з самае гушчы сялянства на II усебеларускі зьезд настаўніцтва. Агулам трэба казаць, што сход прайшоў з вялікаю зацікаўленасьцю з боку настаўнікаў у падрыхтоўчай да зьезду працы.

Настаўнік М. Ватман.

Больш увагі пажарным дружынам.

(Леніна, Слуцкага райёну).

Надыходзіць ужо летняя пара. Сяляне пачынаюць думаць аб супроцьпажарнай ахове. Больш за ўсіх клапоцяцца пажарныя дружыны там, дзе яны арганізаваны. Але калі зьвярнуць увагу на становішча гэтых дружын, то трэба сказаць, што яны знаходзяцца ў дрэнных умовах. Пажарныя дружыны на вёсцы ня маюць належных пажарных прыладаў. Зьмяшчаючыся ў цэнтры с-савету, ім прыходзіцца абслугоўваць вёскі на адлегласьці 7-8-9 вёрст і тут узьнікае пытаньне—дзе браць коняў. Ніводная вясковая дружына ня мае сваіх уласных каней і ў часе пажару прыходзіцца дрэнна. Нагогул дружыны ні ў якім выпадку ня могуць існаваць сваімі ўласнымі сіламі. Але тут ёсьць выхад. На сходах выявілася, што сяляне згаджаюцца даваць сваіх каней на час пажару з тэй умовай, што іх забясьпечаць сенажацьцю. Дружына дагэтуль мела свой кавалак сенажаці для пажарных каней. У кожным РВК ёсьць фонды сенажаці, якія трэба замацаваць за дружынай.

Трэба сказаць, што РВК дагэтуль мала аддавалі ўвагі будаўніцтву і наладжаньню пажарнае справы на вёсцы.

А пытаньне гэта важнае і сваячасовае і на яго трэба зьвярнуць найбольш увагі.

М—н.

Няма надзеі на пасёлкі.

(В. Краснадворцы, Случчына).

У 1925 годзе сяляне в. Краснадворцы рашылі перайсьці на пасёлкі.

Што-ж, парашылі, зараз-жа напісалі пратакол сходу ды гайда ў сельсавет.

Але вось ужо прайшоў год, чакаюць нашы сяляне адвазу, але яго няма. Сяляне нават кажуць:

«Вось як улада клапоціцца аб нас».

Агранома таксама ніколі ў вёсцы ня ўбачым. Быў адзін раз і то аб шматпольлі і аб пасёлках нічога не сказаў. Гаварыў аб лугаводзтве, але сяляне зазначылі:

«Нам на першых парах гэта ня цікава, нам патрэбна аб шматпольлі».

Сяляне ўжо сталі падавацца кулакам, кажучы:

—Кулакі, мусіць, зразумелі, што нічога ня будзе, калі не падаваліся на пасёлкі.

Ляўковіч і Даўмацэня.

Дзякуючы шэфам—зьнішчаем няпісьменнасьць.

(Дукорскі сельсавет, Сьмілавіцкі райён Меншчына).

Шэф над нашым сельсаветам—сельска-гаспадарчыя майстэрні імя Бурбіса.

У гэтым годзе, дзякуючы іх працы, дзякуючы іх сродкам, у нашым сельсавеце працуюць чатыры пункты па ліквідацыі няпісьменнасьці, у якіх навучаецца звыш сотні чалавек.

Зьнішчаюць сваю няпісьменнасьць гэтак сама і жанчыны.

Выпуск слухачоў лікпункту будзе першага мая.

Верас.

Наша кааперацыя.

Рост кааперацыі ў Барысаўшчыне.

Мінулыя паўгодкі працы спажывецкае кааперацыі характарызуюцца павялічэньнем зваротаў і агульным гандлёвым і фінансавым аздараўленьнем акрсаюзу і ўсяе нізавое сеткі.

У бягучы час у акрсаюз уваходзіць усяго 43 кааперацыйных аб'яднаньні, з іх 41 спажывецкае таварыства, 1 інваліднае аб'яднаньне і 1 сельска-гаспадарчае таварыства. У іх уваходзіць **17548 пайшчыкаў,** што ў параўнаньні з лікам пайшчыкаў на 1 кастрычніка мінулага году—15460, дае павялічэньне па 2088 сяброў, ці на 13 5 проц. Калі ўзяць пад увагу, што ў кааперацыю ўваходзяць амаль што выключна гаспадары, дык выйдзе, што кааперацыя абыймае 29 проц. усіх сялянскіх гаспадарам, супроць 26 проц. на 1 кастрычніка мінулага году.

Уласныя **капіталы** нізавое сеткі **павялічыліся на 16 проц**. (127.015 р. супроць 108824 р. на 1 кастрычніка мін. году).

Шпаркасьць зваротаў тавараў па сетцы складае ў сярэднім 20 дзён, што дае магчымасьць накладаць на сабекошт тавараў 15 проц., з іх 10 проц. прыпадае на накладныя выдаткі і 5—на прыбытак.

Звароты сеткі бязупынна павялічаюцца і ў лютым 1926 г. складалі 199 844 руб. Зварот акрсаюзу за тойжа час дасягнуў 172.133 руб. Калі параўнаць звароты, дык сёлета акрсаюз абслугоўвае нізавую сетку на 86,2 проц., супроць 66 проц. у мінулым годзе.

Апроч здавальненьня жыхарства таварамі, спажывецкая кааперацыя вядзе і гандлёва-загатоўчую працу. **Загатоўка** збожжа даволі слабая, але ўсё ж ткі кааператывы пакупаюць значную частку прадуктаў, якія прадаюць сяляне. У адносінах да агульнага таварнага звароту загатоўка сыр'я складае 8,2 проц., што ў параўнаньні з загатоўкамі ў лютым дае павялічэньне ў два разы.

Павялічэньне ўласных капіталаў ня можа здаволіць усіх патрэб акрсаюзу, бо аб'ектыўныя ўмовы вымагаюць значнага разгортваньня працы кааперацыі. Акрсаюзу патрэбна прыблізна 25.000 руб.

У выніку ўзмацненьня інструктаваньня спынілася далейшае павялічэньне растрат, палепшылася пастаноўка падліку і кантроль. Намечана адчыненьне курсаў для перападрыхтоўкі рахункаводаў нізавое сеткі.

Рабочая кааперацыя за студзень і люты месяцы **характарызуецца зьмяншэньнем звароту,** што тлумачыцца нястачаю прамысловых тавараў і зьмяншэньнем крэдытаваньня (гатоўкаю трэба плаціць больш 50 проц. Тэрмін крэдыту скарочан). Гэта выклікала некаторую **фінансавую напружанасьць.** Каб яе аслабіць, узят курс на павялічэньне прытоку сродкаў ад пайшчыкаў.

Паявы капітал на 1 сакавіка **складае 14.453 руб.,** супроць 12.822 руб на 1 студзеня 1926 г. (павялічэньне на 12.5 проц.). Лік **пайшчыкаў** павялічыўся да **3 509 чал.** на 1 сакавіка супроць 3170 на 1 студзеня 1926 г., але процант каапэраваных сяброў прафсаюзаў, у зьвязку з іх колькасным ростам, зьменшыўся да 61,5 проц. супроць 70,7 проц. на 1 студзеня 1926 г.

Зараз праводзіцца **кампанія дабраахвотнага** ўзносу 2-га паю за кошт прэміі. Яна таксама паспрыяе павялічэньню прытоку сродкаў. **Машынін.**

Лішнія расходы.

(Кааператыў „Новы Быт". Койданаўскага р. Меншчына)

Дастаўшчыкі нашага Дабрывёўскага каапэратыву прывозяць у краму тавар такім парадкам:

Едзе дастаўшчык з фурманкаю ў Менск, там узяў чаго з большага, ды дадому едзе амаль што ў легцы. А за фурманку плата як належыць дзецца.

Гэтак нашы дастаўшчыкі і езьдзяць у Менск сама менш у 2 тыдні раз.

Дзе тут эканомія і ашчаднасьць.

К. Сялянскі.

Акруговая хроніка.

Пашырэньне мэліярацыі.

Полацак. Па пляну мэліярацыі ў 1926 г. у акрузе будзе праведзена такая праца: будаўнічыя работы па ўрэгуляваньню р. Начы на суму 15.000 р., дасьледчыя работы дзяржаўнай значнасьці на плошчы 3.000 дз., мясцовай значнасьці на плошчы 250 дзес., абсьледаваньне 20 млыновых запрудаў і складаньне пляну балот акругі.

Страхавая кампанія.

Полацак. Да 15-га сакавіка страхоўкі па акрузе сабрана 61 проц. АВК прапанаваў усім райвыканкомам і сельсаветам прыняць рашучыя меры, каб страхоўка была ўнесена поўнасьцю да 1 га мая. Райвыканкомам прапанована праверыць правільнасьць скарыстаньня льготаў з мэтай дачы льготаў беднякам.

Рэжым эканоміі.

Віцебск. Віцебскае аддзяленьне дзярж. управы гандлю Беларусі дало дырэктыву ўсім загатоўчым пунктам аб найбольшым зьніжэньні накладных выдаткаў і скарачэньні расходаў. Разьезд па райёнах дапускаць толькі ў тым выпадку, калі прадбачацца запраўдныя вынікі ад іх. Паездкі ў Віцебск рабіць толькі ў важных выпадках з дазволу аддзяленьня. Поўнасьцю нагрузіць работнікаў райённых загатоўчых кантор.

Сабор—краязнаўчаму т-ву.

Полацак. Полацкі Сафійскі сабор, як маючы гістарычную каштоўнасьць перададзены з мэтай яго захаваньня пад ведама краязнаўчага таварыства.

Польскі шпіён.

Полацак. За нелягальны пераход граніцы і шпіянаж на карысьць Польшчы, Выяздной Сэсіяй Віцебскага акруговага суда прыгаворан да 6 гадоў пазбаўленьня волі з суровым адмежаваньнем і пазбаўленьнем правоў на 3 гады грамадзянін фальварку Андугова (Дрысенскі р.) Алесь Чэрап.

Аднаўленьне тарфянога заводу.

Ворша. Непрацаваўшы 4 гады Асінаўскі тарфяны завод у гэтым годзе будзе пушчан у ход. Падрыхтоўка ўжо вядзецца.

Пашырэньне цагельнага заводу.

Ворша. Камхоз атрымаў ад камунальнага банку пазыку ў 10 000 руб. на пашырэньне і мэханізаваньне Аршанскага цагельнага заводу.

Акруговыя зьезды селькораў.

Полацак. На 25-е красавіка ў Полацку склікаецца акруговы зьезд селькораў. У парадку дню зьезду такія пытаньні: гаспадарчае становішча і ўдзел селькора, друк і селькор, савецкая ўлада і нацыянальнае пытаньне і інш. К зьезду прыстасоўваецца выстаўка насьценных газэт.

Будаўнічы сэзон у Случчыне.

Будаўнічы сэзон у 1926 годзе абяцае быць вельмі значным па нашай акрузе. Слуцкі акруговы аддзел камунальнае гаспадаркі сустракае яго пры поўнай падрыхтоўцы.

Усяго на 1926 будаўнічы год адпушчана 60.000 руб. камунальнага крэдыту і 20 000 руб. па гадавому каштарысу акркамхозу. На гэтыя грошы будуць пабудованы 2 новых будынкі: двухпаверхавы будынак разьмяркованы на 4 рабочых кватэры, і адзін будынак на 6 маласямейных рабочых кватэр. Будзе зроблен капітальны рамонт дахаў жылых будынкаў камхозу, будзе пабудована канюшня пры гарадзкой пажарнай камандзе на 20 коняў і жылы будынак-старожка, таксама для пажарнай каманды.

Ужо будуецца гарадзкая каланча, вышынёю ў 27 мэтраў.

Шмат увагі ў гэтым годзе ўдзяляецца палепшаньню дабрабыту гораду. У гэтым годзе думаюць зрабіць вельмі значную і важную працу: мяркуюць перанесьці ўвесь гандлёвы пляц гор. Слуцку за горад бліжэй да чыгункі, а на тым мейсцы спланаваць і ўпарадкаваць гарадзкі сквэр.

На сходах гарсавету працоўныя масы гор. Слуцку ўсюды ў адзін голас трэбавалі, каб гандлёвы пляц быў перанесен з цэнтру гораду за горад, а на яго мейсцы ўпарадкаваць гарадзкі сквэр.

У 4 сельсаветах акругі па каштарысу Акрана будуць пабудованы 4 новых двохкамплектных школы, а ў м. Любані будзе пабудована адна 4-хкамплектная школа. Усяго на пабудову гэтых будынкаў адпушчана 15 584 р. Акрамя гэтага будуць закончаны 9 старых плянавых школ, на якія адпушчана 12.000 руб.

У гэтым годзе на сродкі насельніцтва будуць пабудованы: у Слуцкім райёне—5 школ, у Грэскім—3 школы, у Капыльскім—10 школ і ў Старобінскім—3 школы, усяго 21 школа. На сродкі АВК будуць пабудованы гэткія будынкі: 1 вэтэрынарная больніца, 1 заразны барак, 4 новых будынкі ў райённых цэнтрах. Таксама намячаецца ўзьвесьці тры новых будынкі для с.-с.: у Жыліхаўскім сельсавеце, Чырвона-Слабодзкага райёну, Доўгаўскім с.-с., Старобінскага райёну, і Шэстакоўскім сельсавеце ім. «Урыцкага», Капыльскага райёну. Прычым у апошнім сельсавеце будзе будавацца агнятрывалае памяшканьне. На адбудаваньне гэтых будынкаў для сельсаветаў цэнтрам адпушчана 13.494 руб. Усяго АВК на пабудову гэтых будынкаў адпушчана 47.484 руб. Ня меншая ўвага ў гэтым г. дзе адведзена **шляхаваму будаўніцтву.**

У гэтым годзе па ўсёй Случчыне мяркуюць пабудаваць 84 новых масты, даўжынёй у 215 пагонных саж., адрамантаваць адзін мост даўжынёй у 8 пагонных саж. і закончыць адзін мост, даўжынёю ў 32,5 саж.

Камунальныя прадпрыёмствы Случчыны таксама вымагаюць значнага рамонту і пашырэньня іх. Дзеля гэтага ў бліжэйшы будаўнічы сэзон намячаюць зрабіць гэткія працы: пабудаваць новую электрычную станцыю ў Слуцку. Пабудову думаюць закончыць у два гады. У гэтым годзе пакуль-што будзе ўстаноўлен адзін дызель, адна дынамамашына. Таксама будзе абсталяван у гэтым годзе вальцавы млын, вытворчасьцю ў 1000 пуд. сортавага памолу. Млыны «Прагрэс» і «Эканомія» будуць даабсталяваны новымі вальцавымі станкамі.

Апошняя праца будзе закончана ўлетку гэтага году. Таксама будуць пабудованы два цагельныя заводы з вытворчасьцю кожнага 600 тысяч штук цэглы ў сэзон.

М. Астроўскі.

Віды на надвор'е к пасеўнай кампаніі.

(Гутарка з заг. мэтэоролёгічнай станцыі НКЗ Беларусі тав. Макарэўскім).

Стан надвор'я ўвосень і ўзіму па БССР ня быў спрыяючым для азіміны. Опадні зьмяншаюць магчымую майскую засуху. Можна чакаць наступленьня халадоў у маі і чэрвені.

Стан надвор'я за мінулую восень і зіму ў БССР і досьледы мэт. бюро надвор'я на далейшы час даюць магчымасьць зрабіць гэткія вывады і заключэньні:

1) Хоць мэтэоролёгічныя варункі мінулае восені і зімы ў БССР і ня былі досыць спрыяючымі ў сэнсе ўплыву на становішча азіміны, аднак, ні ў якім выпадку нельга лічыць іх згубнымі.

2) Частыя дажджы, а потым халады, якія наглядаліся спачатку восені, асабліва ў паўночных акругах БССР, затрымалі рост руні азімых і некалькі нават зьнізілі іх ацэнку, што можна бачыць з данных, якія маюцца ў ЦСУ на 1 кастрычніка, 1 лістапада і 1-га сьнежня. Але тыя ж данныя адначасна сьцьвярджаюць, што становішча азіміны ў сёлетнім годзе было лепшае, чымся летась.

3) Мінулая зіма, у параўнаньні з пазалеташняй, дае менш падставы трывожыцца за становішча пасеваў, бо а) у часе лютых марозаў у студзені і лютым зямля была абаронена сьнегавым насьцілам, хоць, праўда, ён і ня быў досыць моцны, а галоўнае—вельмі няроўна засьцілаў зямлю; б) ня было частае зьмены адлігі і марозаў, што наглядалася ў леташнім годзе.

4) Опадняў (сьнег і дождж) за мінулую восень і зіму ў БССР наогул было значна больш, чымся ў мінулым годзе; гэта можа адыграць вялізную ролю для зьмяншэньня магчымай майскай засухі, ад якой так цярпелі нашы пасевы ў 1925 годзе.

Нажаль, пакуль-што яшчэ няма вестак за сакавік м-ц, а таму нельга зрабіць той ці іншы вывад аб уплыве на азіміну некалькі зацяжнага характару вясны, з частаю зьменаю цяпла і холаду. Адносна суседняга з намі паўночна-заходняга краю ў газэтах зазначана, што мясьцінамі, магчыма, прыдзецца паўторна засяваць збожжа. У суседніх-жа з намі акругах Украіны баяцца гэтага, як відаць, ня прыдзецца.

Па заключэньню некаторых расейскіх вучоных, зьмены цяпла і холаду будуць наглядацца амаль да самага красавіка. З пачатку мая, па іх думцы, пачнецца „бурнае пацяпленьне". Але гэта, на нашу думку, ніколі не выключае магчымасьці нядоўгіх і нават некалькіх зваротаў халадоў у маі і нават у пачатку чэрвеня, што нельга лічыць ненармальным, бо гэта, напр., наглядалася і ў леташнім годзе.

Рэгуляваньне хлебнага рынку і мліва.

Хлеб зьяўляецца асноўным прадуктам, ад якога залежыць ня толькі экаміка вёскі, але і ўсяго краю. Уся гісторыя царскае Расеі зьяўляецца гісторыяй руху хлебных цэн. І гэта зусім зразумела. Ад цаны на хлеб залежаць цэны на прамысловыя вырабы, ад хлебнае цаны залежыць узровень дабрабыту рабочых і сялян. Рэальны заработак, пакупчая здольнасьць грошай таксама залежаць ад хлебных цэн. Дзеля гэтага задача рэгуляваньня хлебных цэн складае аснову нашае гандлёвае палітыкі.

З чаго складаецца цяжкасьць рэгуляваньня і чым тлумачыцца дэзарганізацыя хлебнага рынку, якія заўважаюцца ў гэту загатоўчую кампанію?—Асноўная цяжкасьць складаецца з таго, што мы ня здолелі ўтрымаць хлебныя цэны на неабходным узроўні ў працягу ўсяго году. Розьніца між цэнамі ўвосень і ўвясну зьяўляецца вельмі вялікаю. А ад гэтага ў першую чаргу церпяць беднякі, якія прымушаны прадаваць хлеб хутка пасьля ўборкі. Розьніца між нізкімі цэнамі ўвосень і высокімі ўвясну цалкам трапляе ў кішэні прыватных гандляроў і млынароў. Апроч таго, калі не стае хлеба на рынку, гандляры надзвычайна павялічаюць цану на хлеб і, такім парадкам, зьмяншаюць рэальны заработак рабочых і служачых.

Калі мы пастараемся выявіць усе заганы праходзячай загатоўчай кампаніі, дык, апроч канкурэнцыі між паасобнымі хлебазагатоўшчыкамі, аб чым шмат пісалася раней, трэба прызнаць асноўнаю і самаю галоўнаю заганаю—адсутнасьць узгодненасьці між млынарствам і хлебным гандлем.

Мы будавалі вялікія пляны загатовак, у працягу году трохі ўрэзалі іх, але мала зьвярталі ўвагі на такі важны фактар у справе рэгуляваньня хлебнага рынку, як мліва. Каб ня быць галаслоўным, трэба спыніцца на некаторых лічбах.

Згодна дапушчальнага хлебнага балянсу Цэнтральнае Статыстычнае Управы на 1925 26 год, для харчаваньня сельскага жыхарства Рэспублікі патрэбна каля 46 міл. пудоў і для пракорму жывёлы—каля 18 міл. пудоў зярнятных культур (азімых і яравых).

Жыхарства амаль ня ўжывае неперапрацаванага зерня, а для жывёлы скарыстоўваецца ня больш 10 проц. у неперапрацаваным відзе.

Такім парадкам, каля 62 міліёнаў пудоў падлягае перапрацоўцы на млынох. Плата за мліва бярэцца пераважна натураю і складае ў сярэднім 4 фунты з пуда. Значыць, толькі збор за мліва, апроч непасрэдных загатовак млыноў, складае больш 6 міліёнаў пудоў, якія ў перапрацаваным відзе выкідаюцца на рынак. Рэальны плян загатоўкі зярнятных культур па БССР, згодна вестак нашых загатоўчых арганізацый, складае каля 8 міл. пуд. рознага зерня, г. з. у два разы менш, чым збор за мліва. У гэткіх суадносінах цяжка ўтрымаць цэны рэгуляваць рынак.

Каб быў больш поўны малюнак уплыву млынарства на хлебны рынак, трэба хоць у кароткіх рысах ахарактарызаваць нашу млынарскую гаспадарку.

Згодна няпоўнага падліку, у Беларусі ёсьць каля 2375 млынарскіх прадпрыёмств рознага тыпу. З іх у сельскай мясцовасьці—2235, а ў гарадох і мястэчках—140. Большасьць—ветракі і вадзяныя млыны. Паравых і нафтавых млыноў толькі 360. Значная колькасьць паравых млыноў зьяўляецца прадпрыёмствамі поўтаварнага тыпу. Млыны здавальняюць патрэбу ў мліве цалкам, нават больш таго—многія таварныя і поўтаварныя млыны працуюць цэлы год з недагрузкаю, што выклікае непатрэбныя накладныя выдаткі і надзвычайна высокую плату за мліва. Апроч таго, на рынку ствараецца ажыётаж, які вынікае з прычыны вялікага попыту млынарскіх прадпрыёмств на збожжа.

У агульнай млынарскай гаспадарцы роля дзяржаўных і кааперацыйных арганізацый нязначная і ледзь дасягае 10 проц. Рэшта—90 проц. прыпадае на прыватных млынароў, або на арандатараў дзяржаўных млыноў. Млынарства ў сельскай мясцовасьці цалкам знаходзіцца ў руках прыватных асоб.

Такім парадкам, прыватнае мліва займае пануючае становішча ў млынарскай прамысловасьці БССР. Дзякуючы гэтаму значна павялічылася роля прыватнага капіталу на хлебным рынку.

Каб у наступнай хлебазагатоўчай кампаніі ня было гэткага ненармальнага становішча, нам неабходна зараз жа пачаць падрыхтоўку да ўзгодненасьці млынарства з хлебным гандлем. Адсюль можа быць адзін вывад: трэба падпарадкаваць млынарскую прамысловасьць дзяржаўнаму рэгуляваньню. Як гэта практычна ажыцьцёвіць—павінны падумаць рэгулюючыя органы.

А. Лучышын.

Рабочае і прафэсыянальнае жыцьцё.

Павялічым прадукцыйнасьць працы.

(Працкалектыў „Мэталіст“ Менск).

Аснаўная вытворчасьць працкалектыву «Мэталіст»—гэта ціскі, якія партыя за партыяй накіроўваюцца ў буйныя прамысловыя цэнтры РСФСР. Бывае часамі, калі завод «Энэргія» ці іншы які вытрабуюць сабе пару ці другую ціскоў. Але працкалектыў імкнецца абмінуць такія дробныя заказы—галоўны заказчык гэта РСФСР.

Раней у заснаваньні працкалектыву пачалі працаваць на 1 ці 2-х варштатах. А ў сучасны момант налічваецца 2 малых і 3 вялікіх такарных, 4 баравых і 1 строгальны і розныя прэсы.

Зразумела, што калі колькасьць варштатаў павялічылася, то і колькасьць рабочых павінна была павялічыцца.

Асабліва характэрным пэрыядам узросту колькасьці рабочых уцягнутых у працкалектыў трэба лічыць: студзень—красавік 1926 г. Колькасьць рабочых за гэты пэрыяд павялічылася з 100 чал. да 125

Месячны прыбытак заводу ўжо раўняецца—3000 р.

У некаторых ужо закрадываліся думкі, што «Мэталіст» пры наліччы яшчэ большага ўзросту, як буйную фаб.-заводскую адзінку, можна будзе перадаць у Сав. Нар. Гасп.

— Але, як відаць, падняцьце прадукцыйнасьці з разам з гэтым і пашырэньне як быццам трохі спынілася.

Прычына ў тым, што рост прадпрыёмства ўпіраецца ў свае ўласныя сьценкі. У кузьні цесна,—горнаў многа, што дыму няма дзе зьмясьціцца. У мэханічным цэху таксама цесна.

Іншыя прадпрыёмствы церпяць мэталічны голад—дык памяшканьне ёсьць хоць у футбол гуляй. А „Мэталіст“ ад мэталічнага голаду забясьпечан—запасы ёсьць, загэта—крызіс памяшканьня.

Але ў гэтым годзе „Мэталіст“ мае добрыя пэрспэктывы: гэтай вясной маюць замер дастаць новае больш абшырнае памяшканьне і аб'яднацца з з бляшанай фабрыкай «Восход». Гэта дасьць мажлівасьць пашырыць цэхі, падняць прадукцыйнасьць і пашырыць само прадпрыёмства.

Каваль.

Кожнаму давай весткі.

Вельмі шмат увагі аддаецца пытаньням скарачэньня накладных выдаткаў, скасаваньня і зьнішчэньня разнае валакіты, канцэлярШчыны, непатрэбнай бескарыснай перапіскі. На апошнім зьезьдзе прафсаюзу савецкіх і гандлёвых служачых адзін з прадстаўнікоў улады заначыў, што чым менш мы будзем пісаць паперак, тым больш посьпехаў дасягнём у прадукцыйнасьці працы. Палепшыць апарат,—казалі многія,—гэта скароціць розныя валакітныя перапіскі да мінімуму.

І, невзважаючы на ўсе гэтыя добрыя пажаданьні, невзважаючы на ўсе нашы памылкі ў гэтай галіне,—нашы гаспадарчыя ўстановы няшчадна закідваюцца паперамі, у якіх патрабуецца міліён вестак. Патрабуюць усе, пачынаючы з Рабоча-Сялянскай Інспэкцыі і канчаючы таварнаю біржаю.

Штодзённа кожная гаспадарчая ўстанова атрымлівае сотні паперак. Гэтыя паперкі рассылаюцца па ўсіх аддзяленьнях і агэнцтвах, апошнія вымагаюць ад сваіх падначаленых: давайце паведамленьні, давайце лічбы. І *сядзяць людзі, гнуць карак... складаюць, ствараюць*, часамі вымышляюць, а часамі і нічога не адказваюць на тое, што трэба. Але гэтага мала. Тыя-ж самыя весткі патрабуе ў першую чаргу Наркамфін, па яго кроках ідзе мясцовы НК Гандлю, далей Дзяржплян, затым кан'юнктурнае бюро Дзяржпляну (о, гэтая кан'юнктура!), пасьля зьяўляюцца асобныя супрацоўнікі Дзяржпляну, потым Экаса, потым ЦСУ, потым, потым.., без канца.

Надоечы ў управе дзяржаўнага гандлю Беларусі адбыўся зьезд бухгальтараў па розных пытаньнях. Разам з тым абгаварваўся і рэжым эканоміі. І вось бухгальтэры патрабавалі даць ім статыстаў, бо няма спакою, няма ратунку ад напльву патрабаваньняў вестак. Кідаюцца балянсы, залежваюцца кнігі, запамінаюцца патрэбныя жыцьцёвыя пытаньні, увесь час траціцца на адшуканьне вестак, бо РВК, акружком і г. д. і г. д.—усе ў адзін голас вымагаюць вестак.

Сапраўды зьяўляецца немагчымае становішча, нібыта няма іншае працы, апроч гэтых вестак.

Трэба ў гэтай галіне наладзіць дас*канальнасьці і выразнасьці.*

Леўскі.

Будуем рабочыя кватэры.

(Ліст з Магілёва).

Акруговы саюз кватэрнае каапэрацыі яднае 6 будаўнічых і 7 арэндных кватэрных таварыстваў. Пайшчыкаў ва ўсіх таварыствах 764 чал.

Арэндныя таварыствы маюць па Магілёву 106 муніцыпальных дамоў.

Хоць і новаю справаю зьяўляецца кватэрнае будаўніцтва, але ўсё ж такі яна хутка заваявала сымпатыю сярод працоўных. На чале таварыстваў—пераважна актыўныя таварышы-рабочыя, нядаўна адышоўшыя ад варштату.

Праўда, з паявымі ўзносамі дрэнь справа. Неакуратна, вельмі неакуратна яны ўносяцца. Сродкі кватэрнага саюзу складаюць толькі 188.000 руб.

У сувязку з пачаткам будаўнічага сэзону, наогул, востра паўстала пытаньне наконт будаўнічае працы таварыстваў.

Раней, водлуг распрацаванага пляну, вызначана было пабудаваць 125 новых кватэр. На гэта трэба было, прыблізна, 423.000 рублёў. Акруговы кватэрны саюз спадзяваўся на крэдыт. Але камунальны банк выдаў пакуль што кватэрна-будаўнічым таварыствам усяго 144.000 рублёў. Сума гэта, зразумела, вельмі малая. У выніку будаўнічы плян, бясспрэчна, трэба будзе скараціць.

За 100.000 рублёў, выданых на гарадзкое будаўніцтва, мае быць капітальна адрамантавана 3 вялікіх дамы і дробна адрамантаваны 10 дамоў.

За ўласныя сродкі акруговы кватэрны саюз будзе будаваць 19 драўняных двухкватэрных дамоў у Шклове і 3 такіх-жа дамы ў Магілёве. Апроч таго, будуць адрамантаваны 20 рабочых кватэр.

О.

Будаўніцтва кватэр для батракоў і ў лясьніцтвах.

Ц. П. саюзу с.-гаспадарчых і лясных рабочых у сёлетнім годзе разварачвае вялікую працу па рабочаму кватэрнаму будаўніцтву.

Згодна каштарысаў, прадстаўленых з месц, будаўніцтва разварочваецца на агульную суму па лясьніцтвах і савецкіх гаспадарках на суму 168. 303 р.

З гэтай сумы 68 425 руб. будзе ўжыта на кватэрнае будаўніцтва ў лясьніцтвах БССР. Пры чым, будзе пабудавана 11 новых дамоў для лясных старажоў і адзін дом для ляснай адміністрацыі.

На новае будаўніцтва ў лясьніцтвах будзе ўжыта 15.000 руб., а рэшта (53.425 р.) на рамонт і аднаўленьне старых будынкаў.

Што тычыцца будаўніцтва ў савецкіх гасп.; дык тут будзе зроблена шмат больш.

Новае будаўніцтва тут будзе каштаваць 29 593 руб., а рамонты і аднаўленьне—63.394 р.

Апроч таго, вызначана будаўніцтва лазьняў па савецкіх гаспадарках на агульную суму 6 891 р.

Трэба адзначыць, што будаўніцтва па савецкіх гаспадарках вызначаецца згодна каштарысаў прадугледжаных эканамічнай магчымасьцю самых гаспадарак і дзеля гэтага зьмяненьню ў бок зьмяншэньня яно не падлягае.

Наадварот, Ц. П. саюзу і Белсельтрэст імкнуцца да павялічэньня будаўнічых сумаў з іншых сродкаў.

Каб не адрозьніць будаўніцтва ў сельскіх гаспадарках ад рабочага будаўніцтва наогул, зараз робяцца захады аб уключэньні будаўніцтва савецкіх гаспадарак у плян рабочага будаўніцтва.

Бар.

Хроніка.

Прафкурсы.

Па ўсіх акругах БССР і раёнах Менскай акругі зараз праводзіцца перападрыхтоўка старшынь рабочых камітэтаў савецкіх гаспадарак, лясьніцтваў і сёльскіх батрацкіх камітэтаў.

Праз гэтыя курсы за весну сёлетняга году пройдзе каля 400 чалавек.

Батрацкі лемантар.

ЦП саюзу сельска-гаспадарчых і лясных рабочых перапрацавала расейскі лемантар для батракоў БССР на беларускую мову і перадало у Галоўпалітасьветы на перагляд.

З часам водпуску сродкаў лемантар будзе выдан у ліку 20.000 экзэмпляраў і разасланы па акругах БССР.

У Савеце Народных Камісараў БССР.

Аб абмундыраваньні дзяцей.

СНК лічыць патрэбным дапамагчы Калінінскаму АВК сродкамі на абмундыраваньне дзяцей дзіцячых дамоў, якія пераведзены з Менску ў Калінінскую акругу. Народнаму Камісарыяту Грашовых Спраў даручаецца адшукаць патрэбныя на гэту справу сродкі. Затрачаныя сродкі будуць утрыманы з бюджэту Менскага АВК.

Аб скліканьні ўсебеларускага зьезду пажарных т-ваў.

СНК дазволіў склікаць усебеларускі зьезд пажарных т-ваў.

На выдаткі па скліканьню зьезду асыгнавана ўправай Беларускага Дзяржаўнага Страхаваньня 2 тысячы руб.

Аб рамонце тарфянога заводу.

СНК лічыць мэтазгодным адрамантаваць тарфяны завод «Котуш» у Магілёўскай акрузе.

Дзеля абсталяваньня заводу пастаноўлена выдаць Магілёўскаму АВК з запаснога фонду СНК 4 тысячы руб. за рахунак мясцовага бюджэту акругі будучага 1926-27 г.

АВК даручаецца вышукаць зваротныя сродкі для заводу праз банкаўскі крэдыт.

ВЫБАРЫ У МЕНСКІ ГАРАДЗКІ САВЕТ.

Больш увагі дэмабілізаваным.

(У аўта-бранявікоў).

На сходзе прысутнічала са 196 чырвонаармейцаў 150, а рэшта былі ў варце.

Сход патрабуе ад новага гарсавету больш уважлівых адносінаў да чырвонаармейцаў. Трэба палепшыць культасьветную працу. Асабліва трэба забясьпечыць дэмабілізаваных чырвонаармейцаў працай.

Дэпутатам у гарсавет абралі т. Дзяменцьява (ваенком) і кандыдатам т. Барадаўка (чырвонаармеец).

Зьнішчыць кватэрны крызіс.

(Шавецкая фабрыка).

Зараз-жа пасьля працы рабочыя шаўцы пашлі ў свой клюб. Прышлі амаль што ўсе.

Выбарны сход у шаўцоў прайшоў вельмі жыва і дзелавіта.

Кожны пункт наказу выклікаў шмат запытаньняў. Ня менш і спрэчак.

Больш за ўсё шаўцы цікавіліся кватэрным крызісам. Новаму гарсавету прыдзецца аддаць гэтаму пытаньню больш увагі.

— **Збудаваць цагельны завод, разгрузіць некаторыя ўстановы**—вось што прапануе зрабіць сход, каб зьнішчыць кватэрны крызіс.

Дэпутаты, зьвярнеце ўвагу на прафтэхшколы.

(Прафшкола шаўцоў).

Пры абмеркаваньні наказу дэпутатам, прафтэхшкольцы прынялі вельмі гарачы ўдзел.

Аб тым кажуць, што каму баліць.

Выступіўшыя таварышы выказвалі *такія дапаўненьні да наказу:*

Зьвярнуць увагу як на матар'яльнае становішча прафшкол, так і на іншыя моманты з іх жыцьця.

Адчыняць прафшколы, якіх патрабуе прамысловасьць, а не такія, якія падрыхтоўваюць непатрэбных для прамысловасьці работнікаў.

Не абмінулі прафкольцы і дзіцячых установаў, даючы наказ абраным дэпутатам дамагацца палепшаньня стану дзіцячых дамоў і садоў.

Шмат затрымаліся на пратэкцыянізьме. Некаторыя зазначалі, што пратэкцыянізм яшчэ ня зьвёўся пры прыёме ў прафшколы, а другія казалі, што яго ўжо няма. Але большасьць пацьвердзіла, што выпадкі пратэкцыялізму яшчэ ня зьнішчаны і што дэпутатам трэба будзе зьвярнуць на гэта ўвагу.

Членам у гарсавет прафшкольцы абралі т. Татарскага, а кандыдатам т. Рэйнгольда.

100 процантаў на выбары.

(Памяшканьне Скуртрэсту).

Рабочыя і служачыя Белскуртрэсту паказалі сваю актыўнасьць у перавыбарах, зьявіўшыся ў поўным складзе.

Да наказу ўнесен дадатковы пункт аб тым, каб новы гарсавет імкнуўся да аблягчэньня кватэрнай платы, прымаючы пад увагу велічыню пэнсіі рабочых і служачых, а таксама лік утрыманцаў.

Дэпутатам абраны т. Навасельскі, а кандыдатам т. Рубенчык.

Узмацніць барацьбу з прастытуцыяй і п'янствам.

(ЦСУ і РСІ).

Пасьля чытаньня наказу дэпутатам, некаторыя сталі ўносіць дабаўленьні.

Гарсавету трэба будзе зьвярнуць увагу на працу кватэрных таварыстваў, бо ад іх шмат залежыць зьмяншэньне кватэрнага крызісу ў горадзе.

Спагадаць разьвіцьцю мясцовай прамысловасьці і прамысловасьці ВСНГ, *прадпрыемствы якога знаходзяцца на* тэрыторыі гораду.

Узмацніць барацьбу з прастытуцыяй, п'янствам і г. д.

Членамі ў гарсавет абраны таварышы Нікіцін (РСІ) і Смулевіч (ЦСУ), а кандыдатам т. Чайкоўская (акр. стат. аддз.).

Хатнія працаўніцы. Калі нанімацель ня плаціць за вас страхавыя ўзносы, ваш абавязак паведаміць аб гэтым страхкасу.

Аб сыстэме ў працы, дастаўцы сыравіны і матар'ялаў і эканоміі.

У барацьбе за эканомію трэба перш усяго зьвярнуць увагу **на арганізацыю і пастаноўку працы ва ўсіх яе галінах. Адсутнасьць сыстэмы і дрэнная арганізацыя**—самыя дарагія мэтады працы. Прыглядаючыся да асобнага працаўніка ў той ці іншай галіне працы, мы заўважваем, колькі часу губляецца дарма дзякуючы дрэнна наладжанай сыстэме і адсутнасьці самаарганізацыі.

Вось гэты час, патрачаны дарма, зьяўляецца вялізным злом яшчэ тады, калі гэты працаўнік зьвязан з цэлай групай працаўнікоў у адным прадпрыёмстве. Паколькі кожны сябра групы выконвае частку агульнае справы, пастольку ўвесь вытворчы працэс прыстасоўваецца да гэтага неарганізаванага працаўніка, і кожны сябра групы вымушан губляць столькі часу дарма, колькі губляе вось гэты неарганізаваны працаўнік. Гэткім чынам страта робіцца ня толькі аднэй асобай, але і ўсімі працаўнікамі прадпрыёмства. Бязумоўна, што ў справе барацьбы за эканомію пытаньні сыстэмы і арганізацыі ў працы павінны заняць пачэснае месца, якое дасьць вялікую ашчаднасьць сродкаў.

Вельмі дорага нам таксама абыходзіцца **дрэнная арганізацыя дастаўкі** (снабжение). Шмат ужо гаварылася і пісалася аб тым, што перабоі ў дастаўцы неабходных матар'ялаў і інструмантаў выклікаюць прастоі, перапынак у працы і кладуцца цяжкім грузам на каштоўнасьць прадукцыі.

Але ня ўсе яшчэ ўсьвядомілі, што лепш зусім не пачынаць працы, калі няма неабходнай сыравіны, апалу, няма патрэбных матар'ялаў і калі няма ўпэўненасьці ў тым, што па меры неабходнасьці ў іх яны будуць дастаўлены на прадпрыёмства. Апрача бескарысных выдаткаў, шмат каштуючай арганізацыі справы і вялізных страт, гэткае пачынаньне нічога даваць ня можа.

У нас таксама вельмі часта бываюць выпадкі, калі на складах трэстаў матар'ялу валяецца шмат, а вось на месцы працы, там, дзе матар'ял патрэбен,—там яго няма.

Справа дастаўкі павінна быць наладжана так, каб яна адбывалася з мэханічнай акуратнасьцю. Усё павінна быць на месцы, пад рукою ў час, калі гэта патрэбна, у пэўнай колькасьці і строга пэўнай якасьці. Вось гэтае правіла павінны ўсьвядоміць усе працаўнікі, працуючыя як у трэсьце, так і непасрэдна на прадпрыёмстве. Нашым гаспадарчым працаўнікам трэба канчаткова адмовіцца ад мэтадаў ваеннага камунізму, аб загатоўцы матар'ялаў у значнай колькасьці, больш, чым гэта будзе патрэба ў бягучым вытворчым тэрміне. Асабліва гэта дае сябе адчуваць у апошні час, калі гэта ў сувязі з таварным голадам апараты дастаўкі вельмі пашыраюцца і высоўваюцца ўперад ва ўсім кіраўніцтве прадпрыёмствамі. Гэткае становішча ня можа ня ўзьняць кошту тавараў, бо купляецца ўсё, што пападзецца. Адзін працаўнік плоціць больш другога і на рынку ствараецца спэкуляцыйная атмасфэра. Нашым гаспадарчым працаўнікам трэба заняцца ўважлівым вывучэньнем сваіх складаў, устанавіць, на які тэрмін ім трэба забясьпечыць сябе матар'яламі, лішку прадаць, загатовіць патрэбнае ў той колькасьці, колькі патрабуе прадпрыёмства.

У нас няма магчымасьці, няма сродкаў для больш шпаркай перабудовы нашай гаспадаркі, пабудовы новых, тэхнічна абсталяваных прадпрыёмстваў. Мы ня маем сродкаў на пераабсталяваньне нашых прадпрыёмстваў лепшай тэхнікай і мэханізаванымі варштатамі і машынамі. Гэта задача патрабуе шмат сродкаў, якія мы можам атрымаць шляхам самай строгай эканоміі. І ў гэтым сэнсе належная арганізацыя і сыстэма ў працы могуць шмат з'эканоміць. У парадку больш плянавай арганізацыі трэба зьнішчыць усё, што шкодзіць і перашкаджае ў працы.

Трэба пераглядзіць, наколькі ўсе працаўнікі выконваюць і здольны выконваць даручанае ім. Ці няма лішкі працаўнікоў, якія ня толькі непатрэбны, але і часам перашкаджаюць у працы. Усё трэба яшчэ і яшчэ раз пераглядзець. У гэткай вялізнай гаспадарцы, як наша, скарачэньне нават дробязі можа даць нам вялізныя сродкі.

Увага дробязі!

Л. К.

Як праводзіць рэжым эканоміі харчовая прамысловасьць.

(Гутарка з стар. каміс. па прав. рэжыму эканоміі т. Фрыдам).

Скарачэньне выдаткаў дае эканомію 30 000 руб. у год.—Ліквідацыя аддзелу.—Новы спосаб вырабу дражджэй павялічае прадукцыю на 50 проц.—Эканомія сыр'я і апалу.

Як і ўсе трэсты, Белхарчтрэст пачаў праводзіць рэжым эканоміі з скарачэньня каштарысу на III квартал. Скарачаюцца выдаткі на рэкляму, на літаратуру, на друкаваньне аглядаў, справаздач, разьязьдныя выдаткі і г. д. Гэткае скарачэньне выдаткаў дае эканомію прыблізна ў 12 000 руб. у год. Адначасна з гэтым скарачаюцца накладныя выдаткі і на прадпрыёмствах. Камандыроўкі прадстаўнікоў заводаў у Менск будуць дазваляцца толькі пасьля папярэдняга дазволу трэсту, ды і то толькі ў выключных выпадках. Гэта дасьць каля 15 тыс. р. эканоміі ў год.

Намечана таксама паўторная праверка структуры трэсту і выяўленьне магчымасьці скарачэньня апарату.

У бягучы час зьліквідаваны «Аддзел рэалізацыі піва», бо гэты аддзел не апраўдвае сябе і выклікаў шэраг непатрэбных выдаткаў на ўтрыманьне штату (загадчык аддзелу і супрацоўнікі), разьезды і г. д.

Асаблівая ўвага зьвернута зараз на скарыстаньне сыр'я і іншых матар'ялаў. Гэта дасьць каля 2-3 тысяч рублёў у год.

Харчовая прамысловасьць ужо мае некаторыя дасягненьні ў справе эканоміі свайго галоўнага сыр'я—дражджэй. Дасягнута гэта дзякуючы павялічэньню выхаду дражджэй з пуду зацыраемых прыпасаў. Трэст спадзяецца, што ўвядзеньне новага спосабу вырабу, які грунтуецца на апошніх дасягненьнях заходня эўрапейскае тэхнікі, у далейшым павялічыць выхад дражджэй з пуду матар'ялаў на 40 50 проц.

Каб павялічыць прадукцыйнасьць працы і зацікавіць у гэтым рабочых, зараз супольна з прафсаюзам выпрацоўваюцца нормы зьдзельнае аплаты ў тых цэхах і прадпрыёмствах, дзе гэта будзе магчыма. Гэтыя нормы пасьля будуць абмяркоўвацца на вытворчых нарадах пры заводах. За эканомію матар'ялаў і сыр'я будуць выдавацца прэміі адпаведным катэгорыям рабочых.

Больш складанаю справаю зьяўляецца пытаньне аб выдачы прэмій за зьменшанае скарыстаньне апалу. Справа ў тым, што пры катлох няма дастарчаючае колькасьці памерачных прылад. Тут норму апалу прыдзецца ўстанавіць чыста практычным спосабам, бяручы пад увагу, зразумела, яго якасьць. Дзеля гэтага трэст склікае ў бліжэйшыя дні пашыраную нараду прадстаўнікоў мясцовых заводаў (і іх вытворча-тэхнічных камісій).

Белхарчтрэст прапанаваў прадпрыёмствам на мясцох арганізаваць ячэйкі для правядзеньня рэжыму эканоміі. Гэтыя ячэйкі павінны будуць трымаць шчыльную сувязь з цэнтральнаю камісіяй пры трэсьце.

У звароце да іх падкрэсьліваецца неабходнасьць строга адрозьніваць запраўды непрадукцыйныя траты ад тых, якія «здаюцца» непрадукцыйнымі. У данным разе гутарка ідзе аб тым, каб ня было дапушчана павялічэньне колькасьці прадукцыі, (а значыць і зьмяншэньне яе сабекошту, за кошт яе якасьці).

Для Белхарчтрэсту, які яднае 5 галін прамысловасьці з 15 самастойнымі прадпрыёмствамі і мае значную гандлёвую сетку для продажу дражджэй і піва, кожнае дробнае скарачэньне накладных выдаткаў дасьць значную эканомію. Дзеля гэтага да працы па скарачэньні выдаткаў і рацыяналізацыі пастаноўкі гандлёвае справы прыцягнуты ўсе працаўнікі трэсту.

У Народным Камісарыяце Сацыяльнай Забясьпекі.

Устанаўленьне разьмеру сяброўскіх узносаў.

ЦК камітэту сялянскай узаемадапамогі выпрацаваў новыя стаўкі сяброўскіх узносаў ад 1 да 2 руб. для сялян, якія ня маюць уласных гаспадарак, саматужнікаў і для дробных крамнікаў мястэчак.

Пяцігадовы плян камітэтаў узаемадапамогі.

ЦК к-ту сялянскай узаемадапамогі вядзе зараз падрыхтоўку пяцігадовага вытворчага пляну к-таў з такім разьлікам каб пры кожным т-ве ўзаемадапамогі ўтварыць насенна-спажывецкія сьвірны, пракатна-зернаачысьціцельныя пункты з рознымі с.-г. прыладамі і машынамі, пры ўсіх т-вах узаемадапамогі пабудаваць уласныя прадпрыёмствы, як млыны, крупадзёркі і цагельні.

Пасылка інвалідаў на курорты.

Народны Камісарыят Сацыяльнай Забясьпекі пасылае ў сёлетнім сэзоне 20 асоб на розныя курорты Крыму і Каўказу. Апроч таго, некаторыя акруговыя аддзелы пасылаюць на курорты пэўны лік інвалідаў на свае сродкі.

Інвалідная каапэр. таксама вызначыла са сваіх прыбыткаў частку сродкаў на курортныя патрэбы інвалідаў. Так беларуская інвалідная каапэрацыя пасылае 4 асобы, Менская інвалідная каапэрацыя—3 асобы, каўбасная арцель «Пабеда»—3 асобы, а таксама пасылаюць і іншыя інвалідныя аб'яднаньні.

Распрацоўка ставак пэнсій інвалідам.

Зараз распрацоўваюцца стаўкі пэнсій для інвалідаў, якія перадаюцца на зацьверджаньне СНК.

Новыя стаўкі павінны быць уведзены з новага бюджэтнага году.

Інваліды ў вузы.

Народны Камісарыят Сацыяльнай Забясьпекі ўзьняў хадайнічаньне аб камандыраваньні г. г. у вузы да 30 інвалідаў.

Плян правядзеньня першамайскага сьвята ў Менску.

1. **Падрыхтоўчая праца** да першамайскіх урачыстасьцяў павінна распачацца з 15 красавіка.

2. У працягу 4 дзён (30 красавіка, 1, 2 і 3 мая) на пляцу Волі і каля Дзярж. Тэатру праводзіцца выпуск сьветавых дыапазытываў (на нацыянал. мовах).

30 красавіка.

а) Да 6 гадзіны вечара заканчываецца знадворнае ўпрыгожваньне гораду: пляцоў, вуліц, дамоў.

б) Увечары ва ўсіх клюбах устройваюцца ўрачыстыя сходы з дакладамі.

в) Ад 6 да 8 гадзіны вечара на скверах—проці Дому Працы, у помніка Лекерту і проці акружкому КПБ і Дому Культуры, на Ляхаўцы і на б. Юбілейным пляцы ўстанаўляюцца аркестры духавой музыкі, якія ў працягу 2 гадзін выконваюць сваю праграму.

г) У 10 гадзін вечара ў розных месцах гораду даюцца артылерыйскія салюты, сыгнал для выхаду на вуліцу, для шэсьцьвія з паходнямі.

1 мая.

а) У 11 гадзін раніцы праводзіцца агульна-гарадзкая дэманстрацыя сяброў саюзаў супольна з чырвонаармейскімі часьцямі, вучнямі школ (пачынаючы ад 5 году навучаньня) і членамі сем'яў сяброў саюзаў.

б) Пажадана ўдзел у першамайскіх дэманстрацыях клюбных гурткоў—драматычных і харавых.

в) Пажадана, каб клюбы: Карла Маркса, працасьветы і сав.-гандлёв. служачых пасьля абеду (ад 5 да 7 гадз.) арганізавалі перавозныя пляцоўкі з жывымі інсцэніроўкамі і канцэртнымі выступленьнямі.

г) Ні ў якім разе ня трэба зацяняць палітычнага характару дэманстрацыі—моманту падліку баявых сіл пралетарыяту.

д) Увечары ў клюбах, установах і на прадпрыёмствах устрайваюцца сямейныя вечары з таварыскімі вячэрамі ў парадку дабрахвотнай складчыны.

На пляцу Волі і на рагу Савецкай і Ленінскай устрайваюцца масавыя кіно-сэансы.

У Дзярж. Тэатры і ў кіно-тэатрах: „Красная Звезда", „Пролетарий", „Интернационал" і „Спартак" устрайваюцца бясплатныя спэктаклі і кіно-сэансы для сяброў саюзаў і Чырвонай арміі. На пляцох устрайваюцца радыё-канцэрты.

2 мая.

а) Ад 10 да 12 гадзіны раніцы ва ўсіх школах устрайваюцца дзіцячыя раніШнікі. А 12 гадзіне—дзіцячая дэманстрацыя.

б) Шэсьцьвіе фізкультурнікаў—удзень.

в) Увечары ва ўсіх клюбах устрайваюцца спэцыяльныя вечары для дарослых.

3 мая.

На аснове мясцовай ініцыятывы праводзяцца масавыя маёўкі за горад. На месцы маёўкі праводзіцца першамайская жывая газэта ці інсцэніроўкі.

Правядзеньне першамайскага сьвята дзяцьмі.

З 23 красавіка—з дню нараджэньня Леніна—пачынаецца кампанія па высьвятленьню значэньня 1 мая.

30 красавіка.

Усе ўстановы ўбіраюць свае памяшканьні як у сярэдзіне так і знадворку.

Выхаванцы дзіцячых дамоў і садоў зьбіраюцца а 12 гадзіне ў Доме Асьветы, дзе ім будуць паказаны адпаведныя дыапазытывы.

У начной дэманстрацыі выхаванцы дзіцячых дамоў і школ удзелу ня прымаюць.

1 мая.

Дзеці дзіцячых дамоў і садоў сьвяткуюць у сваім садзе і выходзяць у вызначаныя пункты глядзець дэманстрацыі. Частка вучняў нулявых груп і выхаванцаў дзіцячых садоў езьдзяць на аўтамабілях.

Прафшколы, тэхнікумы і вузы і школьнікі старшага ўзросту, пачынаючы з 5 году навучаньня, прымаюць удзел у агульнай дэманстрацыі.

2 мая.

Ад 10 да 12 гадзіны раніцы ва ўсіх школах устрайваюцца раніШнікі, па магчымасьці з удзелам бацькоў.

Зьмест раніШніка: кароткі даклад, інсцэніроўка, дэклямацыя, сьпевы.

У 12 гадзін—дзіцячая дэманстрацыя. Піянэры дэманструюць з сваімі школамі ўасобных групах.

3 мая.

У дзіцячых дамох устрайваюцца клюбныя вечары. Вучні школ разам з настаўнікамі могуць выяжджаць у падшэфную вёску ці ўстрайваць маёўкі.

ХРОНІКА.

У БЕЛАВІАХІМЕ.

Карты замежных пералётаў.

Белавіахім атрымаў з Масквы 1000 карт залежных пералётаў для продажу па 50 кап. кожная.

Атрыманыя ад продажу сродкі пойдуць на заснаваньне фонду пералётаў.

1-га мая.

У бягучым годзе авіяхімкаманды выступяць упяршыню арганізаваным парадкам на парадах 1 мая—са сьцягамі і асобнымі значкамі.

Аднача сна Белавіахім мае правесьці ў дні першамайскіх урачыстасьц ў карнавал.

Дасьледаваньне яўрэйскіх сел.-гаспадарчых арцеляў.

Зараз пачынаецца досьлед гаспадарчага стану яўрэйскіх с.-г. арцеляў.

Выяжджае цэлы шэраг адказн. працаўнікоў у Калінінскую, Мазырскую і Барысаўскую акругі.

Нарада аб яўрэйскай арфаграфіі.

Яўрэйскі аддзел Інбелкульту мае намер скліканць нараду па пытаньню зьмены яўрэйскай арфаграфіі. У гэтай нарадзе прымуць удзел навуковыя прадстаўнікі БССР, РСФСР і УССР, якія кампэтэнтны ў гэтых пытаньнях.

Нарада па ўсеагульнаму навучаньню.

16 га красавіка пры Народ. Каміс. Асьветы адчынілася другая ўсебеларуская нарада акруговых працаўнікоў па складаньню пляну ўсеагульнага навучаньня. Нарада працягнецца два дні. Будуць разгледжаны галоўным чынам, пытаньні тэхнічнага характару па складаньню пляну.

Досьлед таварных біржаў БССР.

Нар. Кам. Раб.-Сялян. Інспэкцыі распачаў досьлед таварных біржаў БССР.

Гэты досьлед мае мэтай падагуліць усю працу, а таксама ўплыў біржаў у галіне таваразвароту БССР.

Досьлед працягнецца 3-4 тыдні.

Крэдытны плян Белсельсаюзу на III квартал.

Прадбачаныя крэдытным плянам Белсельсаюзу сродкі ўжо пераведзены ў акругі, за выключэньнем крэдытаў на земляўпарадкаваньне.

З 1.460.000 руб., прадбачаных плянам, пераведзена 72 000 руб., з іх: на разьвядзеньне насеньня—22 000 руб., на травасеяньне і лугаводзтва—30.000 і на розныя культуры—20 000 руб.

Барацьба са зьвёрхнормавай працай.

НК Працы запрапанаваў інспэктаром працы, каб яны скарацілі выдаваньне дазволаў на зьвёрхнормавую працу.

НК Працы падкрэсьліў што гэта зьявішча выклікае павялічэньне накладных выдаткаў.

Інтэрнат для бяспрытульных.

ЦК беларускага т-ва Чырвонага Крыжу ў бліжэйшы час адчыніе інтэрнат для зьняволеных, якія звальняюцца са спраўдому і ня маюць прытулку.

Зьмены ў Беларускім Дзяржаўным Тэатры.

Нар. Кам. Асьветы прызначыў часова наступны пэрсанальны склад дырэкцыі БДТ: т. т. Дыла (дырэктар), Матусаў і Грамыка (члены).

Адначасна ўстаноўлены абавязкі кожнага з членаў дырэкцыі:

а) тав. Дыла—адказны кіраўнік БТД і распарадчык бюджэтных крэдытаў і наогул матар'яльных спраў;

б) тав. Матусаў—непасрэдны загадчык адміністрац.-гаспадарчаю часткаю БДТ і намесьнік дырэктара;

в) тав. Грамыка—непасрэдны загадчык рэпэртуарна-літаратурнай часткі БДТ.

Часовы пэрсанальны склад мастацкай рады БДТ: т.т.—Дыла (старшыня), Матусаў, Міровіч і Папоў (члены).

Дырэкцыі даручана апрацаваць у месячны тэрмін праэкт статуту БДТ.

Мастацка-вытворчы плян БДТ на наступны сэзон 1926-27 г. мастацкая рада павінна скласьці да 15 мая.

Шахматы

№ 66 17/IV 1926 г.

Пад рэдакцыяй А. Каспэрскага.

Этюд К. А. Л. Куббеля (з кнігі 150 этюд).

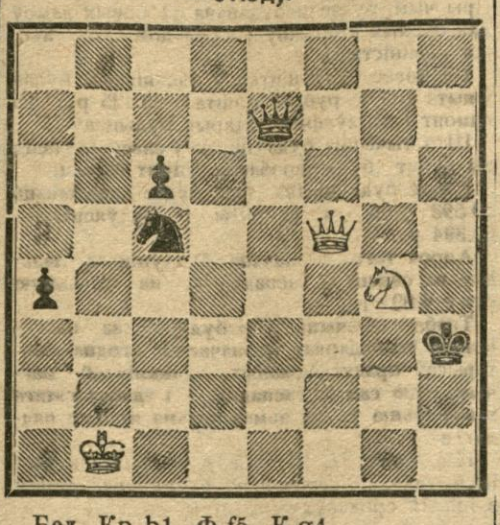

Бел. Кр b1, Ф f5, К g4.

Чорн. Кр h3, Ф e7, К c5, пп a4, c6.

Белыя пачынаюць і выйгрываюць.

Партыя іграна ў Зэмэрынскім турніры ў сакавіку гэтага году.

Бел. Алехін, чорн. Грунфэльд.

1 d2-d4, d7 d5, 2 c2 c4, d5:c4, 3 К g1-f3, С c8 g4, 4 К f3 e5, С g4-h5, 5 К b1 c3, e7 e6, 6 g2 g4! С h5-g6, 7 h2 h4, f7-f6, 8 Ф d1 a4+, c7 c6, 9 К e5:g6, h7:h6, 10 Ф a4:c4, Кр e8-f7, 11 e2-e4, К b8 d7, 12 С c1 e3, Ф d8 a5, 13 a2-a3! Л a8 e8, 14 f2 f4, К g8 e7, 15 0 0 0 К e7 c8, 16 f4 f5, К c8 d6, 17 Ф c4 a2, g6 g5, 18 h4-h5, b7 b5, 19 e4 e5! f6:e5 20 С f1 d3, e5 e4, 21 К c3:e4 К d6: e4, 22 С d3:e4, К d7:f6, 23 f5:e6, Л e8:e6, 24 С e4-g6+, Кр f7 e7. 25 С e3:g5, b5 b4, 26 С g6 f5, Л e6 e2, 27 Л h1-e1 чорныя здаліся.

Цікавая, характэрная дзеля стылю Алёхіна партыя.

Хроніка.

Клімавічы, Калінінскае акругі. Акршахсэкцыя арганізуе ў раёнах шахтройкі, якія будуць кіраваць працай на месцах. У горадзе існуе шахматны гурток пры партклюбе ў ліку 60 ігракоў. Пастаноўлена арганізаваць яшчэ два гурткі: пры камсамольскім клюбе і пры школе семёхгодцы, таксама пастаноўлена распачаць шах. працу сярод чырвонаармейцаў.

7-III скончыўся шахматны чэмпіонат гораду. прымала ўдзел 13 ігракоў пабядзіцелем вышаў чэмпіон гораду ў 1924 і 1925 г. Давыдаў Грыгор, які будзе дэлегаваны на ўсебеларускі турнір, другое і трэцяе мейсца занялі Папоў Б. і Сендзероў Л., 4—Кляўус.

2-III пачаўся шашачны чэмпіонат гораду пры 23 іграках.

Дрэзьдзен.

Міжнародны шахматны турнір заканчываецца, асталося гуляць адзін тур. 1. Німцовіч+7 з пал. 2. Алехін+6 з пал., 3. Рубінштэйн+5 з пал. 4. Тартаковер+4 з пал., 5 і 6 Іовер і Гольцгаузен+3 з пал., 7. Зэміш+3, 8. Етс+2 з пал., 9 Штэйнер+2 і 10. Блюміх+1 з пал. Німцовіч і Алехін не прайгралі ніводнай партыі. Астатні дзень гуляюць.

Суд.

За забойства і хуліганства.

У Менскім акруговым судзе разьбіралася справа грамадзян в. Рылаўшчына, Самахвалаўскага раёну, Карасьніка, Мураўскіх Барыса і Аркадзя, Сыруца і Асядовіча, якія абвінавачваліся ў забойстве гр. Уладзіміра Валковіча і хуліганстве. Усе падсудныя яшчэ маладыя хлапцы, а самаму галоўнаму «гэрою» Карасьніку ня больш 18-ці гадоў.

Справа мае такі выгляд.

У лістападзе 1925 г. у грам. в. Рылаўшчына Пятрука Валковіча было вясельле, на якое зьявіліся няпрошанымі ўсе падсудныя і сёстры вябошчыка Валковіча.

У часе вясельля ўсе падсудныя падпілі. Калі сёстры Валковіча намерыліся пайсьці дамоў, да іх пачалі прычапляцца Мураўскія, але дзяўчат не адбаравілі і калі дзяўчаты падыходзілі да дому, іх ізноў дагналі Мураўскія і пачалі груба жартаваць.

Пачуўшы лямант, выйшаў з хаты Уладзімір Валковіч і пачаў сварыцца з Мураўскімі, якія, нядоўга чакаючы, распачалі бойку, паклікаўшы на дапамогу Карасьніка, Сыруца і Асядовіча.

У часе бойкі Карасьнік параніў нажом Валковіча ў сьпіну і ў бок, ад чаго апошні праз 5 дзён скан аў.

Менскі акруговы суд прыгаварыў Карасьніка на 7 гадоў зьняволеньня з суровым адмежаваньнем, Мураўскіх—Барыса і Аркадзя на 5 гадоў з суровым адмежаваньнем і з пазбаўленьнем усіх падсудных грамадзянскіх правоў ва 3 гады; Сыруца і Асядоўскага суд апраўдаў. і яны будуць прыцягнуты да адказнасьці за хуліганства.

Але, прымаючы пад увагу юнацкі ўзрост падсудных, суд зьменшыў магчымасьць кару: Карасьніку да 4 гадоў, а Мураўскім да 3 гадоў зьняволеньня з суровым адмежаваньнем.

Прэзідэнцкая бібліятэка Рэспублікі Беларусь

Пастановы і загады ўраду БССР.

ПАСТАНОВА

Савету Народных Камісараў Беларускае Савецкае Сац. Рэспублікі аб пабудаваньні грамадзкіх лазьняў у сельскіх мясцовасьцях.

Каб палепшыць санітарныя ўмовы сельскіх мясцовасьцяй і каб весьці змаганьне з эпідэмічнымі хваробамі сельскага насяленьня, Савет Народных Камісараў лічыць неабходным пачаць пабудаваньне лазьняў грамадзкага карыстаньня на наступных падставах:

1. Патрэбная для пабудаваньня лазьняў колькасьць лесу, паводле зацьверджанага пляну, адпушчаецца дзяржаваю бясплатна.

2. Вырубка, вывазка, пілаваньне лесу, а таксама і будаваньне самой лазьні робіцца самім насяленьнем у парадку грамадзкае ініцыятывы.

3. Чарга пабудаваньне лазьняў у паасобных мясцовасьцях устанаўляецца Народнымі Камісарыятамі Земляробства, Аховы Здароўя і Унутраных Спраў на падставе пляну, які зацьвярджаецца Эканамічнаю Нарадаю. Памянёнымі Народнымі Камісарыятамі ўстанаўляецца і тыповы будынак грамадзкае лазьні з камэраю пры ёй для дэзынфэкцыі адзеньня.

4 Для больш хуткага ажыцьцяўленьня зазначаных гэтаю пастановаю мерапрыемстваў, акруговыя і раённыя выканаўчыя камітэты, сельскія саветы і камітэты ўзаемнае дапамогі павінны ставіць пытаньне аб пабудаваньні лазьняў на абмеркаваньне агульных сходаў насяленьня, канфэрэнцыі і зьездаў і тлумачыць насяленьню значэньне лазьняў у справе аздараўленьня варункаў жыцьця шырокіх гушчаў насяленьня.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР Я. АДАМОВІЧ.

Кіраўнік спраў Савету Народных Камісараў БССР М. МАРОЗ.

8 красавіка 1926 г. г. Менск.

Інструкцыя

Савету Народных Камісараў Беларускае Сав. Сац. Рэспублікі АБ НАГЛЯДЗЕ ЗА ЗАХАВАНЬНЕМ ЭТЫКЕТНЫХ ЦЭН НА ТАВАРЫ.

Савет Народных Камісараў БССР **пастанаўляе:**

1. На падставе пастаноў Савету Народных Камісараў СССР за 5 верасьня 1925 г. „Аб наглядзе за захаваньнем этыкетных цэн на тавары (З. З. СССР за 1925 г. № 64 арт. 474) і за 27 студзеня 1926 г. „Аб наглядзе за захаваньнем этыкетных цэн на тавары" (З. З. СССР за 1926 г. № 5 арт. 35), правядзеньне мер па такім наглядзе ў межах БССР ускладаецца на Народны Камісарыят Унутранага Гандлю і на Народны Камісарыят Унутраных Спраў.

2. Пасьля атрыманьня на месцы пастановы Народнага Камісарыяту Унутранага Гандлю СССР, якая ўстанаўляе цану на той або на іншы тавар, Народны Камісарыят Унутранага Гандлю публікуе гэту пастанову да агульнага ведама ў газэтах: „Савецкая Беларусь" і „Белорусский Коммерческий Бюлетень". Апрача гэтага, Народны Камісар. Унутранага Гандлю пасылае копію атрыманае ім пастановы Народнага Камісарыяту Унутранага Гандлю СССР да ведама належным дзяржаўным, гандлёвым і прамысловым прадпрыёмствам і цэнтральным каапэрацыйным аб'яднаньням, у залежнасьці ад роду тавараў, на якія ўстаноўлена этыкетная цана, а таксама акруговым выканаўчым камітэтам і Управе Міліцыі Народнага Камісарыяту Унутраных Спраў.

3. Акруговыя выканаўчыя камітэты робяць усе захады да таго, каб шырока апавясьціць насяленьне па акругах аб устаноўленых цэнах. Управа Міліцыі Народнага Камісарыяту Унутраных Спраў паведамляе цэны ўсім органам міліцыі.

4. Вінаватыя ў нарушэньні абавязковых пастаноў аб этыкетных цэнах (арт. 2) прыцягваюцца да адказнасьці: а) першы раз у адміністрацыйным парадку, прадугледжаным «Палажэньнем аб парадку выдання акруговымі і раённымі выканаўчымі камітэтамі абавязковых пастаноў і аб адміністрацыйным пакараньні за іх нарушэньне (З. З. БССР за 1925 г. № 31 арт. 283). пры гэтым не павінен перавышаць дзесяціразовае розьніцы паміж цаною, па якой партыя тавару была фактычна прадана і коштам гэтае партыі тавару паводле этыкетных цэн ва ўсіх выпадках, калі нарушэньне этыкетных цэн мела месца пры продажы тавару партыямі і калі памянёная вышэй дзесяціразовая розьніца перавышае пяцьдзесят руб. і пяцідзесяці руб. ёў ва ўсіх іншых выпадках; б) другі раз—у судовым парадку па арт. 141 Крымінальнага Кодэксу.

5. Беспасрэдны нагляд за захаваньнем устаноўленых этыкетных цэн на тавары ўскладаецца на органы міліцыі і Гандлёвую Інспэкцыю Народнага Камісарыяту Унутранага Гандлю і яго мясцовых органаў. Работнікі міліцыі і гандлёвыя інспэктары павінны пэрыядычна правяраць таварныя цэны, якія ўжываюцца ў дзяржаўным, каапэрацыйным і ў прыватным гандлі.

6. Работнікі міліцыі, або гандлёвы інспэктар, у выпадку нарушэньня пастановы аб этыкетных цэнах, складаюць аб гэтым па ўстаноўленым парадку акт з подпісамі двох сьведак і падаюць яго ва ўстанову, якой падпарадкаваны складальнік акту.

7. Акруговая Камісія Унутранага Гандлю або Управа Міліцыі пасылае атрыманы акт аб нарушэньні этыкетных цэн, гледзячы ад парадку адказнасьці, устаноўленай для данага выпадку (арт. 4), па належнасьці ў народны суд або ў належны выканаўчы камітэт па месцы выяўленага нарушэньня для пакараньня вінаватых.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР Я. АДАМОВІЧ.

Час. вык. аб. кіраўніка спраў СНК БССР М. АРЛОЎ.

10 сакавіка 1926 г. г. Менск.

ПАПРАЎКА.

У № 85 „Сав. Бел." за 15 красавіка ў хронікёрскай заметцы пад загалоўкам „Калі скончацца заняткі ў школах" памылкова адзначана, што „ў гарадзкіх і іншых чатырохгадовых і ва ўсіх сямёхгадовых школах заняткі канчаюцца 1 мая. Трэба чытаць заняткі канчаюцца **1 чэрвеня**".

І ў канцы заметкі надрукавана „калёквіумы выпускных сёмых груп 7 хгадовых школ праводзяцца ад 1 мая да 15 чэрвеня". Трэба чытаць **„ад 1 да 15 чэрвеня"**.

АПАВЯШЧЭНЬНІ.

— У нядзелю 18 сакавіка а 7 гадзіне, у памяшканьні Дому Асьветы будзе зроблены тав. Баліцкім (НКА) даклад на тэму **„Пэрспэктывы народнае асьветы"**.

— У нядзелю 18 красавіка, а 7 гадз. увечары, у клюбе Р. Люксэмбург адбудзецца агульна гарадзкі сход работніц і кабет рабочых-полек. Парадак дню: „Аб перавыбарах гарсавету.

Адказны рэдактар М. ЛУДЗЕНЬКА.

Абвесткі прымаюцца ў канторы газ. „САВ. БЕЛ."; Савецкая, 63.

У гарсавет выбіраюць:

18 га красавіка.

№№	Назва ўстаноў і прадпрыёмстваў.	Час сходу.	Месца сходу.	Упаўнаваж.
1	Працоўны калектыў мэталістаў .	12 г. дню	Рэвалюцыйная, прац кал.	Гурэвіч.
2	Гута „Пралетары" з іждзівенцамі .	5 г. веч.	На гуце.	Румянцаў.
3	Тэкстыльшчыкі	2 г. дню.	Клюб імя Леніна.	Раскін.
4	Гароднікі і земляробы гораду і іншыя грамадзяне несябры саюзаў, маючыя права голасу, якія жывуць у 4 аддз. міліцыі.	4 ч. 30 хв. дн.	Васкрасенская вул., Беларуская школа.	Філатаў.
5	Жоны і іждзівенцы саюзу будаўнікоў, якія жывуць у I і II аддз. міліцыі	7 г. веч.	Клюб «Чырвоны Будаўнік".	Аршанскі.
6	Белдзяржтэатр	12 г. дню.	Белдзяржтэатр.	Баліцкі.
7	Аддзельны сапёрны эскадрон № кавдывізіі	10 г. ран.	2-ая Лекерта.	Апанскі.
8	№ конны полк.	4 г. дню.	Дом Культуры.	Цэнцыпэр.

ТЭАТР-КІНО

Кіно „Красная Звезда"	ГРАНДЫЁЗНЫ БАЯВІК. „Наездник из Уайльд-Веста". У 2-х сэр., 12 часьц
Кіно „Пролетарий"	„РОКОВЫЕ ПРИМЕТЫ" У 8-мі часьц. З удзелам выдатнага амэрык. артысты Дугляса Фэрбэнкса.

Галоўлітовіл № 17245

1-ая дзяржаўная друкарня.